

startnotitie

Milieu-effectrapportage
grootschalige woon- en werklocaties stadsregio Tilburg
ten behoeve van de besluitvorming over de
streekplanuitwerking voor de Stadsregio Tilburg

januari 1993

Initiatiefnemer:
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

INHOUD

1. **Inleiding**
  - 1.1. Algemeen
  - 1.2. De verhouding tussen de ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg en het uitwerkingsplan van het streekplan
  - 1.3. De voorgenomen activiteit
  - 1.4. De procedure
2. **Overzicht van reeds genomen besluiten**
  - 2.1. Streekplan Noord-Brabant
  - 2.2. Ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg
3. **Milieu-effectrapportage**
  - 3.1. M.e.r.-plicht
  - 3.2. Relatie met andere m.e.r.-plichtige activiteiten in de stadsregio Tilburg
4. **De alternatieven**
5. **Samenvatting van de ontwerp-richtlijnen voor de opbouw en inhoud van het milieu-effectrapport**
  - 5.1. Inleiding
  - 5.2. Probleemstelling, doel beleid en besluiten
  - 5.3. Voorgenomen activiteit en alternatieven
  - 5.4. Bestaande toestand milieu en gevolgen voor het milieu
  - 5.5. Vergelijking van de alternatieven
  - 5.6. Leemten in kennis en evaluatie achteraf
  - 5.7. Samenvatting van het MER

Bijlagen

1. Begrippenkader en betrokken instanties
2. Procedureschema
3. Uitwerkingsregels uit het Streekplan Noord-Brabant
4. Kaarttoelichting van de alternatieven
5. Ontwerp-richtlijnen voor de opbouw en inhoud van het MER woon- en werklocaties streekplanuitwerking stadsregio Tilburg
6. Intentieverklaring samenwerking provincie Noord-Brabant-stadsregionale gemeenten stadsregio Tilburg
7. Ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg (p.m.)

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Voor u ligt de startnotitie "Grootschalige woon- en werklocaties stadsregio Tilburg", die moet uitmonden in een rapport met informatie over de verschillende milieu-effecten van nieuwe grootschalige locaties voor woningbouw en bedrijven ten behoeve van de stadsregio Tilburg. Die locaties, waarvoor dit MER 1) wordt opgesteld, is een belangrijk onderdeel van de ontwikkelingsvisie van de stadsregio Tilburg, die op haar beurt fungeert als bouwsteen voor het op te stellen uitwerkingsplan van het Streekplan Noord-Brabant over deze stadsregio.

Het MER wordt dan ook met het oog op te nemen besluiten over dit uitwerkingsplan gemaakt. In m.e.r.-termen wordt het ruimtelijk aanwijzen van de woningbouwlocatie en het bedrijventerrein de "voorgenomen activiteit" genoemd.

Deze notitie geeft inzicht in de achtergronden van deze voorgenomen activiteit en geeft onder andere aan welke alternatieven daarbij mogelijk zijn en wat Gedeputeerde Staten voorstellen om te onderzoeken, voordat een keuze uit de verschillende mogelijkheden in het uitwerkingsplan kan worden vastgelegd.

- 1) Het doel van het milieu-instrument milieu-effect-rapportage (m.e.r.) is om besluitvorming op een systematische en zorgvuldige wijze te voorzien van zo objectief mogelijke informatie over de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit. Milieu-effectrapportage is dus een hulpmiddel dat wordt toegepast bij de voorbereiding van overheidsbesluiten. Daarbij gaat het om besluiten over activiteiten die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu, zoals grote projecten en veelomvattende beleidsvoornemens. Duidelijk moet zijn dat de m.e.r. de besluitvorming niet vervangt. In het milieu-effectrapport wordt dus niet beslist of een voorgenomen activiteit wel of geen doorgang kan vinden. Voor een nadere uitleg van de gebruikte begrippen en procedure zie bijlage 1, respectievelijk bijlage 2.

1.2. De verhouding tussen de ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg en het uitwerkingsplan van het streekplan

In het op 17 juli 1992 door Provinciale Staten vastgestelde streekplan voor Noord-Brabant is de verplichting voor het college van Gedeputeerde Staten opgenomen om binnen twee jaar uitwerkingsplannen voor de vier stadsregio's vast te stellen. Daartoe zijn in het streekplan nadere aanwijzingen opgenomen in de vorm van "algemene" en "regio-specifieke" uitwerkingsregels (bijlage 3).

In deze uitwerkingsregels is tevens de taakstelling voor de stadsregio in het kader van het provinciale verstedelijkingsbeleid opgenomen.

Teneinde het uitwerkingsproces goed en snel te kunnen laten verlopen heeft het college van Gedeputeerde Staten de stadsregio's reeds in de fase van het concept-ontwerp streekplan verzocht een ruimtelijke visie op te stellen welke als basis zou kunnen dienen voor het op te stellen uitwerkingsplan.

D.d. 7 mei 1991 ondertekenden de gemeenten Tilburg, Berkel-Enschot, Goirle, Udenhout, Dongen, Gilze en Rijen, Alphen en Riel, Samenwerkingsverband Midden-Brabant en het college van Gedeputeerde Staten een gezamenlijke intentieverklaring, gericht op het opstellen van een ruimtelijke visie voor de stadsregio Tilburg, binnen één jaar na ondertekening van genoemde verklaring (bijlage 6).

De daartoe in het leven geroepen stuurgroep heeft d.d. 9 juli 1992 een concept-regiovisie in discussie gebracht (bijlage 7) en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten verzocht hierover een standpunt in te nemen. Begin 1993 zal de stuurgroep de regiovisie, eventueel aangepast naar aanleiding van de binnengekomen reacties c.q. standpuntbepaling in de diverse gemeenteraden aanbieden aan het college van Gedeputeerde Staten met het verzoek deze regio-visie te benutten als basis voor het op te stellen uitwerkingsplan.

Om te kunnen voldoen aan de verplichting om binnen twee jaar na vaststelling van het streekplan een uitwerkingsplan voor de stadsregio vast te stellen en om de stadsregio's de mogelijkheid te bieden zo snel mogelijk met de realisering van de plannen te starten, dient het uitwerkingsproces voortvarend ter hand genomen te worden. De resultaten van de m.e.r. zullen in dit verband tijdig beschikbaar moeten zijn (zie bijlage 2).

1.3. De voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit kan worden omschreven als het bepalen van locaties voor een nieuwe grote bouwlocatie (ca. 4.000-6.500 woningen) en een nieuwe grote werklocatie (ca. 150 ha.) in de stadsregio Tilburg.

Richtinggevend voor de invulling van deze locatiekeuze zijn in

ieder geval de hoofduitgangspunten uit de onder 1.2. genoemde algemene uitwerkingsregels en gebiedsbegrenzungen (bijlage 3) uit het Streekplan Noord-Brabant. Met name kunnen worden genoemd het streven naar beperking van de (door de locatie opgeroepen) automobiliteit en het veilig stellen van de kwaliteit van het landschap in de stadsregio. Bovendien hebben Provinciale Staten in specifiek voor de stadsregio Tilburg geldende uitwerkingsregels (bijlage 3) onder andere bepaald dat de ontwikkelingsmogelijkheden van de spoorzone van het Reeshof tot aan Berkel-Enschot aan bod moeten komen en dat ruimte gereserveerd moet worden voor activiteiten die samenhangen met transport, overslag en distributie van goederen (i.v.m. Tilburg als regionaal knooppunt).

De voorgenomen activiteit zal in nauwe relatie met deze en andere geplande ontwikkelingen in de stadsregio (zie 2.3.) moeten worden bezien.

1.4. De procedure

In termen van de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne zijn Provinciale Staten zowel "initiatiefnemer" als "bevoegd gezag" ten aanzien van de m.e.r. over het uitwerkingsplan voor de stadsregio Tilburg. Zij hebben deze taken gedelegeerd aan Gedeputeerde Staten. De te volgen procedure voor het uitwerkingsplan en het MER voor de grote locaties van woningbouw en bedrijventerreinen daarbinnen, is aangegeven in bijlage 2.

Op dit moment in de procedure gaat het om schriftelijke inspraak over het op te stellen MER. In dit stadium gaat het **niet** om het indienen van bezwaren tegen het nieuwe woongebied of het nieuwe bedrijventerrein, tegen de ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg, het uitwerkingsplan Tilburg of tegen andere ontwikkelingen in de stadsregio.

Het is in deze inspraakronde de bedoeling dat suggesties worden ingebracht over de inhoud van het nog op te stellen MER om er zodoende voor te zorgen, dat de milieuconsequenties van de nieuwe locaties op juiste wijze in beeld zijn gebracht als te zijner tijd de besluitvorming over het uitwerkingsplan zal plaatsvinden. In paragraaf 5 van deze startnotitie en in ontwerp-richtlijnen (bijlage 5) hebben Gedeputeerde Staten reeds aangegeven, wat zij voor ogen hebben met betrekking tot opbouw en inhoud van het op te stellen MER.

U wordt dan ook uitgenodigd om in het kader van de inspraak uw schriftelijke reacties te geven over deze ontwerp-richtlijnen.

Indien u een reactie wilt geven, kunt u dat doen schriftelijk gedurende de inspraakperiode (15 februari - 15 maart 1993), waarbij u uw brief moet richten aan: Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant t.a.v. de directeur RNV, ir. P.B. van Gurp, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch, onder vermelding van m.e.r. stadsregio Tilburg, nummer 98900.

2. OVERZICHT VAN REEDS GENOMEN BESLUITEN

2.1. Streekplan Noord-Brabant

In het streekplan Noord-Brabant 1992 (vastgesteld 17 juli 1992) is het verstedelijkingsbeleid voor Tilburg en omliggende gemeenten gericht op het bundelen van groei (wonen, werken enzovoorts) in een daartoe begrensde stadsregio. Bij de begrenzing van deze stadsregio zijn vooral de relaties op het terrein van wonen en werken tussen Tilburg en de omliggende gemeenten van belang geweest.

Binnen de stadsregio's is een centraal stedelijk gebied onderscheiden, dat zo compact mogelijk is gekozen, maar toch nog voor diverse verstedelijkingsmodellen ruimte laat. Het gedeelte van de stadsregio dat buiten het centraal stedelijk gebied valt vervult geen taak bij de aanleg van nieuwe grote woonwijken en bedrijventerreinen.

Gedeputeerde Staten werken het beleid ten aanzien van de stadsregio Tilburg nader uit in samenwerking met de stadsregionale gemeenten.

Uiterlijk 2 jaar na vaststelling van het streekplan moeten Gedeputeerde Staten voor de stadsregio Tilburg een uitwerkingsplan van het streekplan hebben vastgesteld.

Dit uitwerkingsplan dient te voldoen aan een aantal algemene regels (ook geldend voor de overige drie stadsregionale uitwerkingen) en aan een aantal regels die specifiek voor de stadsregio Tilburg gelden. Deze uitwerkingsregels zijn integraal opgenomen in bijlage 3 en zijn reeds aangestipt in paragraaf 1.3.

Voor de stadsregio Tilburg komt één en ander op het volgende neer:

"in het uitwerkingsplan dient in totaal voor de periode 1990-2005 ruimte gereserveerd te worden voor ongeveer 17.500 woningen (taakstellend). De totale restcapaciteit voor woningbouw(aanbod) bedraagt per 1 januari 1990 ongeveer 9.500 woningen. De additionele benodigde ruimtebehoefte is te vertalen naar circa 300 ha.

Op basis van de huidige prognoses dient voor bedrijvigheid voor de periode 1990 tot 2005 rekening te worden gehouden met een behoefte van circa 300 ha. bedrijventerrein. Bestaande restcapaciteit en locaties in het stedelijk gebied dienen hiertoe benut te worden."

2.2. Ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg

Op 9 juli 1992 heeft de stuurgroep van de ontwikkelingsvisie Tilburg een concept-ontwikkelingsvisie voor haar stadsregio gepresenteerd (zie paragraaf 1.2.).

In de intentieverklaring van mei 1991 (bijlage 6) is overeengekomen dat de ontwikkelingsvisie als basis heeft het streekplan

Noord-Brabant. De opstelling van de visie is daarom voortdurend getoetst aan de algemene en specifieke uitwerkingsregels die in het streekplan met betrekking tot deze stadsregio zijn gesteld (bijlage 3).

Hoewel het jaar 2005 de planhorizon van het streekplan vormt, heeft de stuurgroep de vrijheid genomen over deze horizon heen te kijken om met mogelijke ontwikkelingen daarna rekening te kunnen houden.

De ontwikkelingsvisie zelf is als bijlage 7 toegevoegd. Hieronder wordt globaal (puntsgewijs) de inhoud van de ontwikkelingsvisie weergegeven. Het betreft hier vooral de ruimtelijke ontwikkelingen ten aanzien van wonen, werken, infrastructuur en landschap:

1. De stadsregio Tilburg heeft twee identiteiten: 1. Tilburg als moderne industriestad, 2. Tilburg als centrum van het groene hart in Brabant. Deze twee identiteiten hoeven niet in strijd te zijn met elkaar, maar vragen wel hun eigen plek. In juiste verhouding tot elkaar kunnen beide identiteiten elkaar versterken: een hoogwaardig woonmilieu, nabijheid van recreatie en natuur zijn factoren die naast andere een belangrijkere rol gaan spelen in de vestigingsplaatskeuze.
2. Het buitengebied is geen losstaand geheel van de stedelijke ontwikkeling. Bebouwde en onbebouwde delen zijn volwaardige tegenhangers geworden.
In deze context wordt de stadsregio gezien als een landschappelijke contramal; hoe krijgt niet alleen de stedelijke structuur kwaliteit maar ook de landschappelijke.
3. De stadsregio Tilburg kent drie natuurlijke systemen, namelijk: de zone ten noorden van Tilburg, de zone ten zuidoosten van Tilburg en de boszone ten zuidwesten van Gilze. Deze gebieden kennen ook nog verbindende zones, namelijk:
  - de zone tussen Gilze, Rijen, Dongen en Tilburg. Deze zone is te beschouwen als een doordringen van de open ruimte van het Maasdal in het over het algemeen besloten Midden-Brabantse landschap (open rationeel agrarisch produktielandschap). De zone, die tot onder de A58 doorloopt, wordt doorsneden door de zone van de spoorlijn en de Bredaseweg. Deze zone heeft een landgoedachtig karakter;
  - het segment Goirle-Riel. Dit is een mozaïekgebied van eenheden bos en natuur, open agrarische vakken en dorpsgebieden;
  - de zone rondom de spoorlijn Tilburg-Den Bosch. Deze zone kan getypeerd worden als een parklandschap.
 Deze hoofdsystemen en verbindende zones vormen voor de lange termijn het sturingsmechanisme (dragende functie voor de toekomst).
4. Het westen van de stadsregio heeft een open structuur, het oosten heeft een gesloten structuur. Die gesloten structuur

wordt veroorzaakt door spoorlijnen, autowegen en het Wilhelminakanaal.

5. In de stadsregio zijn drie trends te onderscheiden:
  - uitbreidingsneiging van Tilburg naar het westen
  - ontwikkelingen rond bestaande en geprojecteerde infrastructuurlijnen
  - aanscherping van het verschil tussen de oost- en westrand van de stad door toevoeging van een reeks recreatieve objecten

6. Ter beperking van de automobiliteit zullen de openbaar vervoersverbindingen in de stadsregio verbeterd moeten worden. Zo is de stadsregio voornemens een NS-station te plaatsen in Tilburg-West (bij de Reeshof) en in de buurt van Berkel-Enschot. Het NS-station in de Reeshof heeft echter de grootste prioriteit. Om een NS-station in de buurt van Berkel-Enschot te verwezenlijken, zullen er eerst circa 7.000 woningen geplaatst moeten worden. Ook de busverbindingen zullen in de toekomst beter worden. De stuurgroep streeft verhoging van de frequentie en de doorstromingsnelheid na. Dit kan gerealiseerd worden door vrije busbanen en een voorrangregeling bij kruisingen rondom het Centraal Station, korte halte-afstanden bij belangrijke voorzieningen tussen periferie en centrum (Reeshof en Goirle) en een stadsperifere lijn (integratie met stadsvervoer) naar Udenhout en Berkel-Enschot.

7. In Tilburg-West wil de stuurgroep de grote woonlocatie "De Reeshof" (ca. 4.000 woningen) realiseren. Dit Reeshof zal een hoog eigen voorzieningen-, verzorgings- en werkgelegenheidsniveau hebben. Ook wil men hier een knooppunt van openbaar vervoer realiseren met een eigen NS-station.

Ten aanzien van het segment bedrijvigheid streeft de stuurgroep in Tilburg-West naar een B-milieu. Ter realisering hiervan wil men kantoren plaatsen rond het nieuwe station in de Reeshof en het industrieterrein "Vossenbergh" uitbreiden met 150 ha.

De uitbreiding in westelijke richting heeft de hoogste prioriteit omdat de stadsregio het NS-station in de Reeshof wil verwezenlijken.

8. Het gebied ten oosten van Tilburg heeft een landschappelijk karakter (parklandschap). De nieuwe kernen (2.875 woningen) zullen daarom op dorpse wijze gelokaliseerd worden. Voorwaarde voor een dergelijke typologie zijn een niet te snel groeitempo, een niet te hoge dichtheid en het inkorporeren van bestaande structuren en verkavelingen. Dit landschappelijk ontwikkelingsgebied kent een aantal landschappelijke zones. Een daarvan zal gevormd worden door de uitvoering van de noordoosttangente als parkway.

9. Het gebied ten zuiden van Tilburg, Goirle en omgeving, wordt gekenmerkt door een vermenging van wonen en werken en een betrekkelijk hoog voorzieningenniveau. Het is de bedoeling dat er in dit gebied 1.200 woningen geplaatst worden. Het grootste deel hiervan zal worden geplaatst in Bakertand-west en -oost. Een klein deel zal worden geplaatst op de resterende gronden tussen de Ley en Goirle. In dit gebied (beekdal van de Ley) streeft de stuurgroep voornamelijk naar verhoging van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit. Het westen van dit gebied (Katsbogten) zal een gemengde bestemming (woon- en werklocatie) krijgen.
10. In het gebied ten noorden van Tilburg gaat het om structurering in een aantal zones. Ten eerste is er de stadrandzone met parkway (noordoosttangent). De tweede zone wordt gevormd door een reeks grootschalige elementen met uiteenlopende karakters: de Vossenbergh, de Spinder (afvalverwerking), de voormalige vloeivelden (zone voor natuurontwikkeling), de Kouwenbergh (landbouwkundig gebruik) en de geprojecteerde woonlocatie in noord-oost. De derde zone (en tevens de laatste) is een zone met landbouw en natuur- en recreatie-ontwikkeling aansluitend op de bos- en natuurzone Galgeneind-Huis ter Heide-Loonsche en Drunensche Duinen.

3. MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

3.1. M.e.r.-plicht

Volgens het Besluit m.e.r. is het eerste ruimtelijke plan dat in de aanleg voorziet van grote woningbouwlocaties en/of bedrijfsterreinen (en/of infrastructuur) m.e.r.-plichtig. Als planvormen worden genoemd streekplan (of uitwerkingsplan daarvan), structuurplan of bestemmingsplan. De stadsregionale ontwikkelingsvisie, die als bouwsteen wordt gebruikt voor het uitwerkingsplan van het streekplan, heeft die status niet.

Koppeling van een m.e.r. aan het uitwerkingsplan heeft als voordeel, dat reeds in een vroegtijdig stadium de milieu-effecten van de nieuwe woon- en werklocaties bij de besluitvorming kunnen worden betrokken. Bovendien kunnen door het hogereschaalniveau gemakkelijker meer ruimtelijke alternatieven worden vergeleken dan in een bestemmingsplan. Deze m.e.r. brengt met zich mee, dat de betreffende gemeenten in het kader van een op te stellen bestemmingsplan voor de realisering van de woon- en/of werklocatie geen m.e.r. meer hoeven te volgen.

Besluitvorming over nieuwe woningbouwlocaties in een gebied dat niet of niet geheel behoort tot gemeenten die te zamen een verstedelijkt gebied vormen, is m.e.r.-plichtig wanneer het om 2.000 woningen of meer gaat. In verstedelijkte gebieden is de norm 4.000 woningen. Het in de sector Reeshof voorgestelde aantal woningen (4.000) is daarom m.e.r.-plichtig.

De rest van de taakstelling uit de uitwerkingsregels van het streekplan (17.500 woningen, zie par. 2.1 en bijlage 3) wordt op basis van de ontwikkelingsvisie toebedeeld aan kleinere bouwlocaties, die vanwege hun geringe grootte niet m.e.r.-plichtig zijn. Deze locaties zullen in dit MER alleen worden onderzocht op hun milieugevolgen, als zij aansluiten bij één van de studielocaties.

De aanleg van bedrijventerreinen is m.e.r.-plichtig, als het gaat om terreinen die een omvang van meer dan 100 ha. hebben. In de regiovisie is voldaan aan de taakstelling uit het streekplan van 300 ha. bedrijventerrein. In de regiovisie wordt 150 ha. netto bedrijventerrein voorgesteld bij Vossenbergh-West. Voor 80 ha. netto (70 ha. netto blijft dus over) wordt momenteel een inrichtings-m.e.r. doorlopen door de gemeente Tilburg. Omdat dit terrein bestemd is voor één bedrijf, behoort deze 80 ha. niet tot de taakstelling uit het streekplan van 300 ha. Daarom moet er voor nog eens 80 ha. nog een locatie gevonden worden. Zowel deze 80 ha. netto als de resterende 70 ha. netto zijn m.e.r.-plichtig omdat beide, inclusief de infrastructuur en de milieuzonering naar verwachting bruto meer dan 100 ha. beslaan.

De rest van de taakstelling uit de uitwerkingsregels van het streekplan (300 ha., zie par. 2.1 en bijlage 3) wordt op basis van de ontwikkelingsvisie toebedeeld aan kleinere locaties, die vanwege hun geringe grootte niet m.e.r.-plichtig zijn. Deze locaties

zullen in dit MER alleen worden onderzocht op hun milieu-gevolgen, als zij direct aansluiten op één van de studie-locaties.

3.2. Relatie met andere m.e.r.-plichtige activiteiten in de stadsregio Tilburg

In de stadsregio Tilburg liggen diverse ruimteclaims van de Provincie, maar ook van andere overheden. Een aantal van deze claims kan belangrijke nadelige effecten voor het milieu opleveren. Zij vallen daarom onder de m.e.r.-plicht.

De provincie kan alleen daadwerkelijk beslissingen nemen over de uitvoering van activiteiten als deze activiteiten tot haar competentie behoren. Zoals al eerder opgemerkt, is dat de streekplanuitwerking van de stadsregio Tilburg met daarin de keuze voor een nieuwe grote woonlocatie en werklocaties.

Voor een aantal van de voorgenomen activiteiten in de stadsregio is de provincie niet de beslissende instantie, maar in het uitwerkingsplan kunnen wel kaders worden aangegeven waarbinnen die activiteiten volgens de provincie moeten plaatsvinden.

Een aantal van deze activiteiten doorlopen momenteel eigen m.e.r.-procedures.

Deze zijn:

- De NO-tangent waarvoor de gemeente Tilburg een inrichtingsmer heeft doorlopen. Het MER moet nog worden aanvaard door het bevoegd gezag (gemeente Tilburg). Op het moment is over deze NO-tangent een beroepsprocedure aan de gang bij de Raad van State. Tilburg is namelijk van mening dat de NO-tangent niet m.e.r.-plichtig is, de ministers van VROM en Landbouw zijn van mening dat de NO-tangent wel m.e.r.-plichtig is en hebben daarom Tilburg een aanwijzing gegeven tot het opstellen van een inrichtings-m.e.r. (wat inmiddels ook gedaan is). Daartegen is Tilburg in beroep gegaan bij de Raad van State, die zal beoordelen of de NO-tangent m.e.r.-plichtig is of niet. Indien de NO-tangent inderdaad m.e.r.-plichtig blijkt te zijn, dan zal de gemeente Tilburg de voorgestelde aansluiting van de Burg. van Voorst tot Voorstweg (de zgn. N-tangent) op de NO-tangent daarbij moeten betrekken (is een vervolg van de NO-tangent). De gemeente kan hiervoor een afzonderlijke m.e.r. volgen of de zaak betrekken bij de m.e.r. voor de NO-tangent.
- Het bedrijventerrein Vossenbergr-West (150 ha). Voor 80 ha van dit terrein wordt reeds een inrichtings-m.e.r. doorlopen. De startnotitie hiervoor is gereed (vastgesteld door B&W) en zal binnenkort ter inzage worden gelegd. De overige 70 ha. zullen in een locatie-m.e.r. ten behoeve van de streekplanuitwerking worden betrokken.
- Het bedrijventerrein Tilburg-Noord. Hier spelen twee mers, namelijk voor:
  - een van de mogelijke locaties voor de slibverwerking. Begin 1993 wordt het MER-rapport daarvoor verwacht.

- de uitbreiding van de regionale vuilstort "De Spinder".
Hiervoor is al een inrichtings-m.e.r. doorlopen.

Verder speelt in deze hoek de uitbreiding van het bedrijventerrein met 50 ha. (Spinder-West) bedoeld voor zware categorieën bedrijven, de mogelijke aanleg van de N-tangent (zie hierboven) en de uitbreiding van de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Alhoewel de (milieu-)effecten van bovengenoemde activiteiten niet zullen worden onderzocht in het MER grootschalige woon- en werklocaties stadsregio Tilburg, zal duidelijk zijn dat de resultaten van de rapporten, voor zover beschikbaar, in het MER wel zullen worden verwerkt.

Daarnaast is het duidelijk, dat deze activiteiten bij de opstelling van de streekplanwerking van de stadsregio een belangrijke rol zullen spelen. De mogelijke cumulatieve effecten van de geplande ontwikkelingen in Tilburg-Noord zullen in dit uitwerkingsplan geïntegreerd worden beschouwd.

In dit MER zal van overige mogelijke noodzakelijke infrastructuur (de plannen voor een mogelijke West-tangent, hoofdontsluitingswegen, OV-lijnen etc.) slechts de behoefte worden aangegeven, zoals die voort kan komen uit de aanleg van nieuwe woon- of werkgebieden. De exacte milieu-gevolgen van de aanleg van deze eventuele nieuwe infrastructuur zal indien noodzakelijk in een latere fase in een tracé-m.e.r. worden onderzocht.

4. ALTERNATIEVEN

De keuzes van locaties voor een nieuwe grote woningbouwlocatie en een nieuwe grote werklocatie in de stadsregio Tilburg wordt als voorgenomen activiteit beschouwd.

Volgens het Besluit m.e.r. moeten alle reële ruimtelijke alternatieven worden bestudeerd. Dit betekent, dat alleen die locatiealternatieven niet worden bestudeerd, die:

- reeds vastgelegd zijn in bestaande RO-kaders (zoals het streekplan) of
- niet praktisch/technisch uitvoerbaar zijn.

Volgens het Besluit m.e.r. moeten tevens een nulalternatief en een meest milieuvriendelijk alternatief worden bestudeerd.

Op basis van de inventarisatie, die heeft plaatsgevonden tijdens de planvorming voor de structuurvisie, is gebleken dat zonder een grote woon- en een grote werklocatie in de stadsregio Tilburg niet aan de taakstelling voor woningbouw en bedrijventerreinen uit het streekplan kan worden voldaan. Dit ondanks het feit, dat met kleinere woon- en werklocaties reeds zoveel mogelijk is getracht aan te sluiten bij bestaande ontwikkelingen. Het nulalternatief (autonome ontwikkeling) is daarom geen reëel alternatief en zal alleen worden beschouwd als referentiealternatief.

4.1 Woonlocaties

In het noorden en zuidoosten van Tilburg is het, gezien de begrenzing van het Centraal Stedelijk Gebied, niet mogelijk om een grootschalige woonlocatie te projecteren. Ook in het zuidwesten van Tilburg is dat niet mogelijk, gezien de multifunctionele bossen, de kleine natuurkerngebiedjes die daar liggen en de geluidsbelasting van het vliegveld Gilze-Rijen (bijlage 7). Daarom blijven er voor een nieuw woongebied nog twee locaties over, die in aanmerking komen voor een grootschalige ontwikkeling, te weten:

- a. Tilburg-West, Reeshof, tot ca. 6.500 woningen
- b. NO-Tilburg tot ca. 4.000 woningen

In de stadsregio Tilburg heeft men gekozen voor een planvorming op basis van de landschappelijke contramal. Landschap en ecologie moeten verstevigd worden. In de ontwikkelingsvisie van de stadsregio zijn een aantal natuurlijke systemen en verbindingsszones aangegeven die op lange termijn als sturingsmechanisme zullen werken. Onder die verbindingsszones valt ook de zone rondom de spoorlijn Tilburg-Den Bosch. In het gebied dat binnen het Centraal Stedelijk Gebied valt liggen drie natuurkerngebieden met daartussen twee ecologische verbindingsszones (streekplan). Deze zijn in Tilburg uitgewerkt tot een landschappelijk raamwerk. Daarom is in dit gebied geconcentreerde bebouwing niet mogelijk. De locatie NO-Tilburg (binnen het Centraal Stedelijk Gebied) voor de woningbouw bestaat dus uit verspreide woonkernen.

Door combinatie van de bovenstaande twee opties leidt dit tot de volgende mogelijkheden:

1. Middelgroot Reeshof: ca. 2.500 woningen (met NS station)
Grote verspreide woonlocatie in NO: ca. 4.000 woningen
2. Groot Reeshof: ca. 4.000 woningen (met NS-station)
Verspreide woonlocatie in NO: ca. 2.500 woningen
Dit is het voorstel uit de ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg (zie bijlage 7) en wordt in deze m.e.r. als "voorkeursalternatief" beschouwd.
3. Supergroot Reeshof: ca. 6500 woningen (met NS-station)
NO: geen woningen
Deze mogelijkheid wordt het "bi-poolmodel" genoemd, omdat als het ware een tweede grote kern ten westen van Tilburg-Centrum wordt geprojecteerd.

4.2 Bedrijven

Door het adviesbureau Heidemij is, in opdracht van de gemeente Tilburg, een onderzoek verricht naar mogelijke locaties voor bedrijventerreinen met een omvang van ca. 80 ha. (rapport: "Locatiekeuzestudie grootschalig bedrijventerrein stadsregio Tilburg"). Uit dit onderzoek zijn drie locaties naar voren gekomen, die in aanmerking komen voor een grootschalig bedrijventerrein, namelijk: Vossenbergs-West, Loven-Noord en Moerenburg. Gezien de elementen van de Groene Hoofdstructuur uit het streekplan, die zich nabij de locaties Loven-Noord en Moerenburg bevinden, worden deze locaties niet als reële ruimtelijke alternatieven beschouwd. Vossenbergs-West komt wel in aanmerking voor een grootschalige werklocatie. Uit verder onderzoek naar grootschalige bedrijventerreinen is gebleken dat de Rielse Kwadrant (uitgaande van een bedrijventerrein van 80 ha.), wegens overschrijding van de begrenzing van het Centraal Stedelijk Gebied en de stadsregio, en het gebied net ten noorden van de Gilzerbaan (in het zuidwesten van Tilburg), wegens het grondwaterbeschermingsgebied (dat gesitueerd is bij de Gilzerbaan), ook niet in aanmerking komen voor een grote werklocatie. Het gebied net ten zuiden van de Bredaseweg (in het zuidwesten van Tilburg) komt wel in aanmerking voor een grote werklocatie.

Bovenstaande betekent dat er twee locaties in aanmerking komen voor een grootschalig bedrijventerrein, namelijk:

- a. Reeshof/Vossenbergs-West, tot maximaal 150 ha. (spoorzone Reeshof niet meegerekend)
- b. Locatie ten zuiden van de Bredaseweg (ZW-Tilburg), tot maximaal 80 ha.

4.3. De alternatieven

Door de koppeling van de mogelijke woonlocaties (par. 4.1.) en de mogelijke bedrijventerreinen (par. 4.2.) leidt dit tot de volgende in het MER te bestuderen alternatieven:

- 1a. Middelgroot Reeshof: ca. 2.500 woningen (tot aan "De Donge")
 Grote verspreide woonlocatie in NO: ca. 4.000 woningen
 Reeshof/Vossenbergr-West: ca. 70 ha. bedrijventerrein
 Locatie ten zuiden van de Bredaseweg (ZW-Tilburg): ca. 80 ha.
- 1b. Middelgroot Reeshof: ca. 2.500 woningen (tot aan "De Donge")
 Grote verspreide woonlocatie in NO: ca. 4.000 woningen
 Reeshof/Vossenbergr-West: ca. 150 ha. bedrijventerrein
 Locatie ten zuiden van de Bredaseweg (ZW-Tilburg): geen bedrijventerrein
2. Groot Reeshof: ca. 4.000 woningen (met NS-station)
 Verspreide woonlocatie in NO: ca. 2.500 woningen
 Reeshof/Vossenbergr-West: ca. 70 ha. bedrijventerrein
 Dit alternatief wordt in deze m.e.r. als "voorkeursalternatief" beschouwd
 Voor 80 ha. bedrijventerrein is in de ontwikkelingsvisie nog geen locatie aangegeven. Hiervoor zal in het MER nog een locatie worden gezocht.
3. Supergroot Reeshof: ca. 6.500 woningen (met NS-station)
 NO: geen woningen
 Vossenbergr-West: ca. 70 ha. bedrijventerrein
 Locatie ten zuiden van de Bredaseweg (ZW-Tilburg): ca. 80 ha.
 Dit alternatief wordt het "bi-poolmodel" genoemd
4. Nulalternatief
 De Wet algemene bepalingen milieuhygiëne schrijft in artikel 41j voor dat in een MER een beschrijving moet worden gegeven van de toestand van het milieu in het geval dat de voorgenomen activiteit noch de alternatieven worden ondernomen. Nu is het in onderhavige situatie irreëel te veronderstellen dat het mogelijk zou zijn in het geheel geen ruimte te bieden aan de zich voordoende behoefte aan nieuwe grote woon- en werklocaties. Er moet dus in ieder geval een beslissing worden genomen over de plaats waar in de zich voordoende behoefte kan worden voorzien. Het nulalternatief wordt daardoor in deze m.e.r. als referentiealternatief beschouwd.
5. Meest milieuvriendelijke alternatief
 De Wet algemene bepalingen milieuhygiëne schrijft ook voor dat aandacht wordt geschonken aan het meest milieuvriendelijke alternatief.
 Op dit moment kan nog niet worden aangegeven welk alternatief dat is. Juist het te verrichten onderzoek zal daarin meer inzicht moeten verschaffen. In het MER zal daaraan evenwel de nodige aandacht worden geschonken.

5. SAMENVATTING VAN ONTWERP-RICHTLIJNEN OVER DE OPBOUW EN INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT

5.1. Inleiding

Op basis van het ter visie leggen van deze startnotitie en de daarop volgende inspraakronde zullen Gedeputeerde Staten richtlijnen vaststellen voor de inhoud van het milieu-effectrapport.

Zij maken daarbij gebruik van het advies voor de richtlijnen van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

Gedeputeerde Staten hebben besloten om reeds in deze startnotitie concrete aanzetten te geven voor de door hun gewenste inhoud van het milieu-effectrapport. Zij gaan daarmee verder dan hetgeen bij wet inhoudelijk voor een startnotitie m.e.r. wordt geëist. Gedeputeerde Staten menen echter, dat hierdoor de insprekers in de op deze startnotitie volgende inspraakronde worden geholpen bij het samenstellen van hun reactie hetgeen een vlotte planvorming en besluitvorming uiteraard ten goede komt.

De opbouw en inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport wordt hieronder globaal weergegeven.

In bijlage 5 is dit hoofdstuk vertaald in concrete ontwerp-richtlijnen.

Bij de beschrijving van deze ontwerp-richtlijnen is aangesloten bij het advies van de Commissie m.e.r. voor de richtlijnen van een vergelijkbare m.e.r. op streekplanniveau voor de woningbouwlocatie in het HAL-gebied (Heerhugowaard-Alkmaar-Langendijk) in de Provincie Noord-Holland (16 april 1991).

5.2. Probleemstelling, doel, beleid en besluiten

Een duidelijke omschrijving van probleemstelling en doel dient als onderbouwing van de noodzaak voor de aanleg van nieuwe woon- en werkgebieden. Dit zal geschieden aan de hand van de beschrijving van en visie op de ontwikkeling van het plangebied op langere termijn, de benodigde ruimtereservering voor wonen en werken en de motivering van de in aanmerking te nemen locaties, zoals die in het streekplan Noord-Brabant en de ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg zijn opgenomen.

Het initiatief zal worden geplaatst tegen de achtergrond van (overige) vigerende planologische kaders.

Op basis van wetten en overheidsnota's met betrekking tot het milieubeleid zullen toetsingscriteria worden ontwikkeld, die worden gehanteerd bij het beoordelen van de gevolgen voor het milieu en het vergelijken van de alternatieven.

5.3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

In het MER wordt een overzicht van alle locaties die voor bebouwing of aanleg in aanmerking zouden komen met inachtneming van de randvoorwaarden uit paragraaf 5.2. Deze worden geïnterpreteerd op bebouwingmogelijkheden, randvoorwaarden voor bebouwing en potenties voor milieuvriendelijke bebouwing, voor zover relevant voor de locatiekeuze op stadsregionaal schaalniveau.

Aan de hand van dit overzicht zullen de alternatieve ontwikkelingsmodellen worden uitgewerkt voor het plangebied. Deze modellen zullen zoveel mogelijk vanuit verschillende milieuthema's worden ontwikkeld.

Voor zover noodzakelijk voor de onderbouwing en mogelijk in verband met beschikbare gegevens zal per locatie en per alternatief op kaart worden gevisualiseerd: begrenzing, de hoofdstructuur, zonering, het ontsluitingsprincipe (inclusief de evt. behoefte aan nieuw aan te leggen hoofdwegen, zoals een NW-tangent), aan te leggen en in te passen landschappelijke elementen, en buffers.

Het zogeheten meest milieuvriendelijke alternatief dient in ieder MER te worden beschreven. Dit alternatief komt in de regel tot stand door combinatie van hiervoor behandelde alternatieven en varianten, die de meest gunstige voorwaarden voor het milieu bevatten.

Ter vergelijking zal verder worden beschreven wat er zou gebeuren als de voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden (nulalternatief).

Op dezelfde wijze als voor de woon- en werklocaties zal de aanleg van de aanvullende infrastructuur en bedrijventerreinen in het MER worden behandeld.

Afhankelijk van de mate van samenhang tussen de activiteiten zal gekozen worden voor gekoppelde of gescheiden behandeling.

De behoefte vanuit de nieuwe locaties aan nieuwe, aanvullende infrastructuur (hoofdontsluitingswegen, OV-lijnen etc.) zal in het MER worden aangeduid en de milieu-gevolgen daarvan zullen kwalitatief worden ingeschat. Deze infrastructuur zal indien noodzakelijk in een latere fase in een tracé-m.e.r. nader worden onderzocht.

5.4. Bestaande milieu en gevolgen voor het milieu

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan, als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen, zal worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en alternatieven.

Hiervoor zijn de volgende onderwerpen met aandachtspunten geformuleerd:

- bodem en water (gevolgen van geohydrologische ingrepen en verontreiniging);
- flora, vegetatie en fauna (aantasting, versterking);

- landschap, archeologie en cultuurhistorie (aantasting, bescherming van waardevolle elementen);
- geluid (overlast voor bestaande en nieuwe woongebieden);
- lucht (uitstoot van verontreinigende stoffen en immissieconcentraties);
- volksgezondheid, leefklimaat en veiligheid (totale verbetering of verslechtering in woon- en verblijfsgebieden);
- planologische effecten (functioneren van stedelijk gebied, differentiatie in woonmilieus, overbelasting van voorzieningen, functioneren landbouw en recreatie).

De te verwachten milieu-effecten, positief en negatief, zullen in beginsel worden beschreven op grond van bestaande informatie en bestaand onderzoek. Het studiegebied per milieu-effect zal worden bepaald door de mate van uitstraling van het milieu-effect. Tijdens het opstellen van het MER zal duidelijk worden in welke mate en tot op welk detailniveau bovengenoemde aspecten aan de orde moeten komen. De nadruk bij de beschrijving van de milieu-effecten zal liggen op de effecten die van belang zijn voor de locatiekeuze. Op inrichtingsaspecten wordt alleen ingegaan voor zover deze van belang zijn voor de locatiekeuze op stadsregionaal schaalniveau. Op inrichtingsaspecten wordt alleen ingegaan voor zover deze van belang zijn voor de locatiekeuze.

5.5. Vergelijking van de alternatieven

De gevolgen voor het milieu van de verschillende alternatieven zullen met elkaar en met de autonome ontwikkeling van het milieu vergeleken worden. Bij deze vergelijking zullen de in paragraaf 5.2. genoemde criteria worden betrokken.

5.6. Leemten in kennis en evaluatie achteraf

Het MER zal zonodig een overzicht bevatten van aangetroffen leemten in kennis en tevens een aanzet voor het door het bevoegd gezag op te stellen evaluatieprogramma. Bij het evaluatieprogramma zal de toetsing van de gevolgen voor de (auto)mobiliteit in relatie tot de groei van de werkgelegenheid en het gebruik van openbaar vervoer betrokken te worden.

5.7. Samenvatting van het MER

Het MER zal een samenvatting bevatten, die voor een algemeen publiek goed leesbaar is en de belangrijkste elementen uit het rapport presenteert.

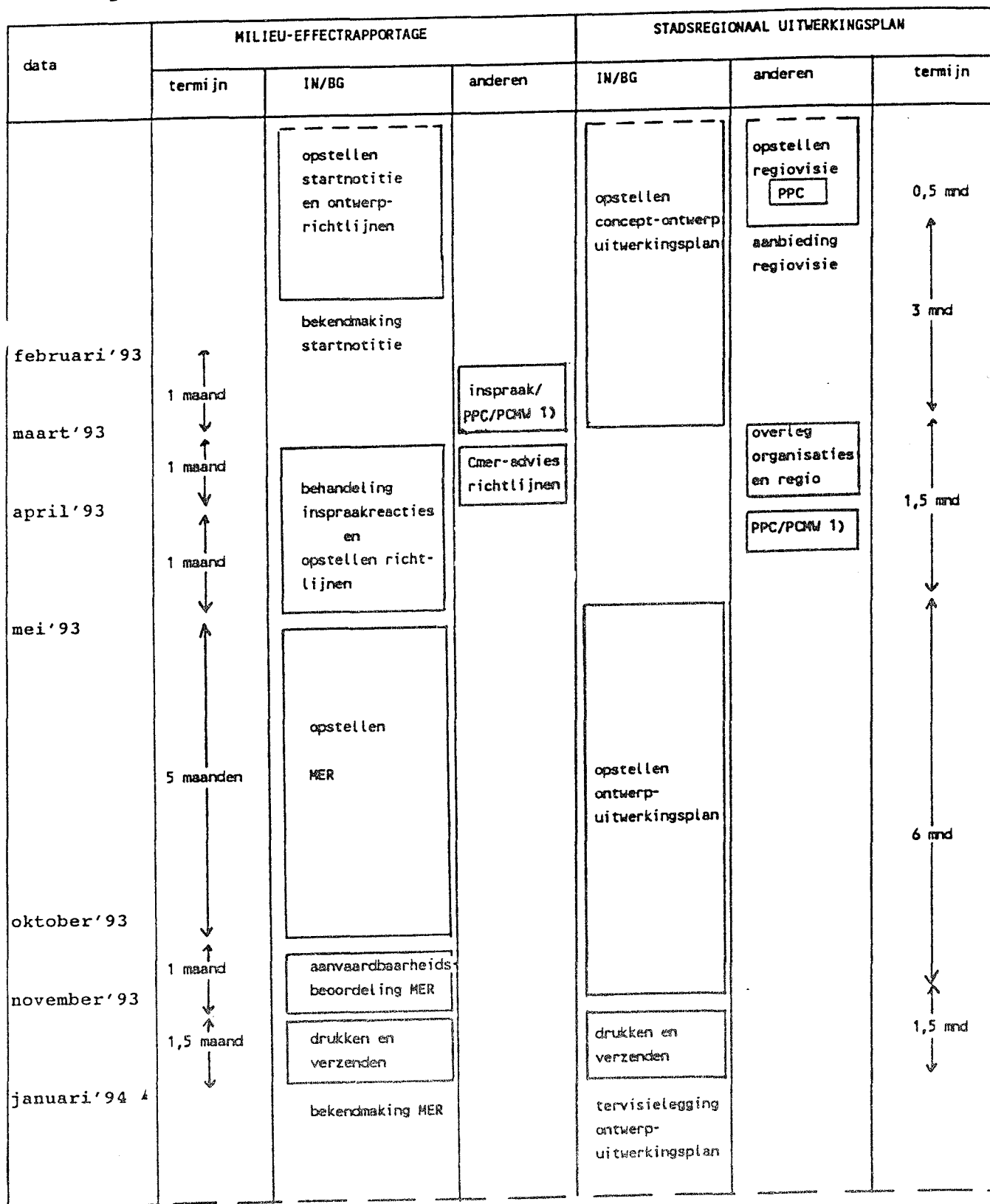
BIJLAGE 1

BEGRIPPENKADER EN BETROKKEN INSTANTIES

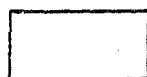
- Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm): wet waarin de regelingen met betrekking tot milieu-effectrapportage per mei 1986 zijn opgenomen.
- m.e.r.: milieu-effectrapportage: daarbij gaat het om de procedure die wordt gevolgd bij het opstellen van het rapport en het gebruik bij de besluitvorming.
- MER: milieu-effectrapport: het betreft het document en de inhoud daarvan.
- Startnotitie: notitie waarin de initiatiefnemer de m.e.r.-plichtige activiteit omschrijft, ten behoeve van de door het bevoegd gezag vast te stellen richtlijnen. Ook de alternatieven worden aangegeven en globaal de gevolgen voor het milieu.
- Richtlijnen: hierin wordt aangegeven welke aspecten of onderwerpen in het bijzonder aandacht verdienen in het MER.
- Initiatiefnemer: degene die de voorgenomen activiteit wil gaan ondernemen.
- Bevoegd gezag: de overheidsinstantie of instanties die bevoegd zijn om over de activiteit van de initiatiefnemer een besluit te nemen.
- Wettelijke adviseurs: het bevoegd gezag stelt wettelijke adviseurs in de gelegenheid advies uit te brengen over het geven van richtlijnen met betrekking tot de inhoud van het MER, alsmede over het MER zoals dat ter inzage wordt gelegd. Deze zijn de (regionale) inspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne (ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer) en de directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie (ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij) in de provincie en verder de adviseurs in het kader van de besluitvormingsprocedure over het besluit waarvoor het milieu-effectrapport wordt gemaakt (Inspecteur Ruimtelijke ordening van het ministerie van VROM, de Provinciale planologische Commissie en de provinciale Commissie voor Milieu en Water).
- Commissie voor de Milieu-effectrapportage: de commissie bestaat uit een presidium, circa 180 deskundigen als leden en een secretariaat. Per milieu-effectrapportage wordt uit de leden een werkgroep samengesteld. Zo'n werkgroep adviseert eerst over de richtlijnen voor het milieu-effectrapport en later over de volledigheid en kwaliteit van het milieu-effectrapport.

BIJLAGE 2

Procedureschema van de koppeling van de streekplanuitwerking aan de m.e.r. voor de stadsregio Tilburg.

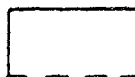
data	MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE			STADSREGIONAAL UITWERKINGSPLAN		
	termijn	IN/BG	anderen	IN/BG	anderen	termijn
februari '94	↑ 1 maand ↓		inspraak/ advies		bezwaren	↑ 1 mnd ↓
maart '94	↑ 1 maand ↓	*behandeling bezwaren	toetsings- advies Omer	behandeling bezwaren en nota van wijzigingen		↑ 3 mnd ↓
mei '94	↑ 2 maanden ↓	*motivering gebruik MER *evaluatie- programma				↑ 1 mnd ↓
juni '94	↑ 1 maand ↓		PPC/PCMW 1) ----- cie. ROLT 2)		PPC/PCMW 1) ----- cie. ROLT 2)	↑ 1 mnd ↓
juli '94	↑ 1 maand ↓	vaststelling evaluatie- programma en motivering MER		vaststelling uitwerkingsplan		↑ 1 mnd ↓
p.m.	↑ p.m. ↓	evaluatie milieu- gevolgen				

= proces

= eerder begonnen proces

= later doorlopend proces

IN/BG = initiatiefnemer/bevoegd gezag = Gedeputeerde Staten.

- 1) Bij de richtlijnen ligt de nadruk op advisering door de PCMW, bij de vaststelling van het uitwerkingsplan en het gebruik van het MER daarbij ligt de nadruk op advisering door de PPC. Beide commissies wordt gevraagd hun adviezen op elkaar af te stemmen.
- 2) De Statencommissie van advies en bijstand voor Ruimtelijke Ordening, land- en tuinbouw (ROLT) wordt voor dit advies uitgebreid met (leden van) de Statencommissie Milieu.

BIJLAGE 3

Algemene- en regiospecifieke uitwerkingsregels uit het Streekplan Noord-Brabant.

Algemene uitwerkingsregels

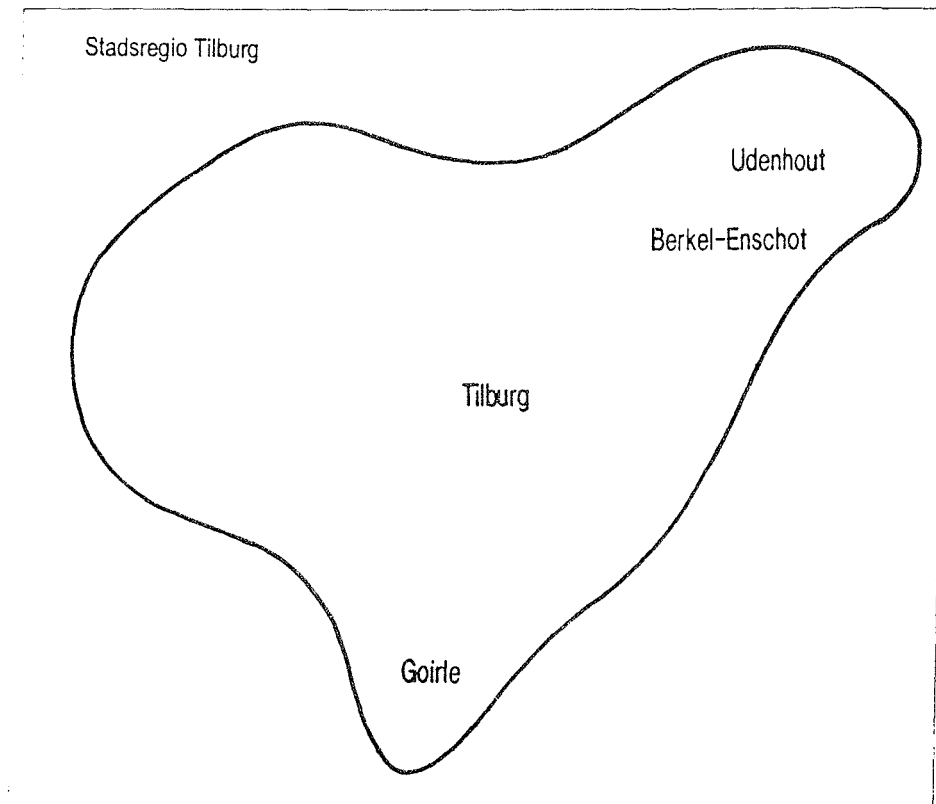
- In het uitwerkingsplan moet tenminste aangegeven worden op welke wijze voorzien kan worden in de stadsregionale ruimtebehoefte op het gebied van wonen, werken en ruimtevragende voorzieningen en welke grote infrastructurele werken noodzakelijk zijn. Dit dient te leiden tot een ruimtelijke visie met een zelfde planningshorizon als het streekplan (15 jaar). Deze ruimtelijke visie moet voor de middellange termijn (5 à 10 jaar) geconcretiseerd worden door aan te geven op welk tijdstip welke locaties of projecten aan snee gebracht zullen worden.
- De uitwerkingsplannen voor de stadsregio's dienen te voldoen aan de uitgangspunten van het provinciaal bedrijventerreinenbeleid. Voorts dienen de uitwerkingsplannen afgestemd te worden op het voor de betreffende regio geldende Structuurschema bedrijventerreinen.
- De uitwerkingsplannen dienen een bijdrage te leveren aan het stedelijk beheer in het algemeen en in het bijzonder aan een diversiteit van woon- en werkmilieus in relatie tot een veranderende samenleving. Het gaat daarbij onder meer om veroudering, emancipatie, culturele diversiteit en toenemende individualisering.
- De positie van de grote steden Breda, Eindhoven/Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg binnen de stadsregio's dient versterkt te worden. Een middel daartoe vormt het opstellen van profielen per stad en de aanwijzing van zones met specifieke economische ontwikkelingspotenties. Daarbij is van belang de relatie tot de hoofdtransportassen* voor het verkeer en vervoer over de weg, over het water, of per spoor. Bijzondere aandacht is nodig voor het (inter)nationale knooppunt Eindhoven en de regionale knooppunten Breda en Tilburg.
- De bundeling van activiteiten binnen de stadsregio's biedt goede kansen om de mobiliteit* te beperken en te geleiden. De uitwerkingsplannen dienen dan ook uitdrukkelijk in te gaan op de mobiliteitsaspecten. Voor de locaties (zowel bestaande als nieuwe) die in de uitwerkingplannen opgenomen worden dient de mobiliteits-toets uitgevoerd te worden. Van de mogelijkheden om stationslocaties te benutten moet optimaal gebruik worden gemaakt. Afstemming met voorstellen die door de vervoerregio's worden gedaan is noodzakelijk.
- Het streven naar kwaliteitsverbetering van de stedelijke gebieden dient in de uitwerkingsplannen tot uitdrukking te komen. De volgende in het streekplan opgenomen criteria staan daarbij centraal:
  - draagvlakverbetering voor bestaande voorzieningen;
  - optimaal benutten van bestaande infrastructuur;
  - verbetering van de milieuhygiënische situatie;
  - beperken van mobiliteit;
  - verbetering van de ruimtelijke structuur;
  - versterking van de functioneel/ruimtelijke identiteit;
  - kwaliteit van de stedelijke vormgeving.

- Aandacht moet worden besteed aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied binnen de stadsregio's, in samenhang met de stedelijke functies. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de relaties tussen de stadsregio's en de aangrenzende buitengebiedregio's.
Het realiseren van een duurzame groenstructuur binnen de stadsregio's draagt in hoge mate bij aan een hoogwaardig stedelijk milieu. De uitwerkingsplannen dienen dan ook het functioneren van de groene hoofdstructuur veilig te stellen en landschappelijk waardevolle zones te beschermen. Begeleiding van de ontwikkelingen in de overgangszone tussen stedelijk gebied en buitengebied in het kader van bos- en landschapsbouw* is geboden. In het uitwerkingsplan moet(en) in het kader van de doorvertaling van het Meerjarenplan Bosbouw ook de locatie(s) voor bosuitbreiding worden aangegeven. Een openluchtrecreatiestructuur (zowel intensieve als extensieve recreatievormen bevattend) dient globaal te worden aangegeven, waarbij de verwevenheid tussen wonen en recreëren tot uitdrukking komt.
De positie van de landbouw in de stadsregio's vraagt aandacht. Grondgebonden landbouw kan bijdragen aan de omgevingskwaliteit, maar ten aanzien van intensieve veehouderij dient terughoudendheid te worden betracht. In gebieden die gereserveerd worden voor stedelijke functies, dienen nieuwe kapitaalsintensieve* vormen van landbouw te worden geweerd.
De buitengebiedfuncties dienen zodanig te worden uitgewerkt, dat de uitwerking als basis kan dienen voor de landinrichting*.
- De te verwachten milieu-effecten van de voorgestelde ruimtelijke ontwikkelingen dienen in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld gebracht te worden. Per stadsregio dient voor de daarvoor in aanmerking komende elementen een milieu-effectrapport opgesteld te worden.
- In het uitwerkingsplan moeten locaties voor ontgrondingen ten behoeve van ophoogzand worden aangegeven, bij voorkeur in centrale winplaatsen.
- Alvorens in het uitwerkingsplan een locatie wordt aangegeven voor een bepaalde activiteit dient de (financiële) haalbaarheid onderzocht te worden om na te gaan in hoeverre voor de realisering van die locatie de hulp van andere overheden of de particuliere sector nodig is.

Stadsregio Tilburg

- Gedeputeerde Staten voeren bij de uitwerking overleg met de stadsregionale gemeenten Tilburg, Berkel-Enschot, Goirle en Udenhout en met de gemeenten Dongen, Gilze en Rijen en Alphen en Riel.
- In het uitwerkingsplan dient in totaal voor de periode 1990-2005 ruimte gereserveerd te worden voor ongeveer 17.500 woningen (taakstellend). De totale restcapaciteit* voor woningbouw (aanbod) bedraagt per 1 januari 1990 ongeveer 9.500 woningen. De additionele benodigde ruimtebehoefte is te vertalen naar circa 300 ha.
Op basis van de huidige prognoses dient voor bedrijvigheid voor de periode 1990 tot 2005 rekening te worden gehouden met een behoefte van circa 300 ha bedrijventerrein. Bestaande restcapaciteit en locaties in het stedelijk gebied dienen hier toe benut te worden.
Op 1 januari 1990 is er in de stadsregio een bestaand aanbod aan direct uitgeefbaar terrein van circa 64 ha.

- Het regionaal knooppunt Tilburg is strategisch gelegen tussen de Brabantse grote steden en ten opzichte van internationale goederenstromen. In het uitwerkingsplan moet ruimte gereserveerd worden voor activiteiten die samenhangen met transport, overslag en distributie van goederen.

- De ontwikkelingsmogelijkheden van de spoorzone van Reeshof tot aan Berkel-Enschot dienen in het uitwerkingsplan aan bod te komen.
- In het uitwerkingsplan dient ook aandacht besteed te worden aan de toeristisch-recreatieve mogelijkheden van de stadsregio Tilburg, mede in relatie tot de toeristisch-recreatieve structuur in de Meierij.
- In het uitwerkingsplan dient rekening te worden gehouden met landinrichtingsprojecten.

BIJLAGE 4

KAARTTOELICHTING OP DE ALTERNATIEVEN

De streekplankaart is als ondergrond gelegd onder de alternatieven voor de m.e.r. Deze basiskaart bevat de harde elementen uit het streekplan. Reden daarvoor is, dat het streekplan de onderliggende randvoorwaarden bevat voor de m.e.r. In de m.e.r. moet met het beleid zoals neergelegd in het streekplan rekening worden gehouden.

De regiovisie geeft de elementen aan die m.e.r.-plichtig zijn. Dit betekent dat met de essentiële uitgangspunten van die regiovisie eveneens rekening moet worden gehouden. Het kaartbeeld zou te complex geworden zijn als ook die elementen aan de basiskaart zouden zijn toegevoegd. Daarbij komt dat de elementen uit de regiovisie niet de hardheid hebben van de elementen van het streekplan, waarover uitgebreide besluitvorming heeft plaatsgevonden. De regiovisie heeft ook geen juridische status. Desalniettemin bevat de regiovisie hoofduitgangspunten waar zeker rekening mee moet worden gehouden.

De alternatieven zijn gebaseerd op de situering van een grote woonlocatie en een grote werklocatie in de de stadsregio. Dit resulteert in 4 alternatieve modellen.

RENVOOI

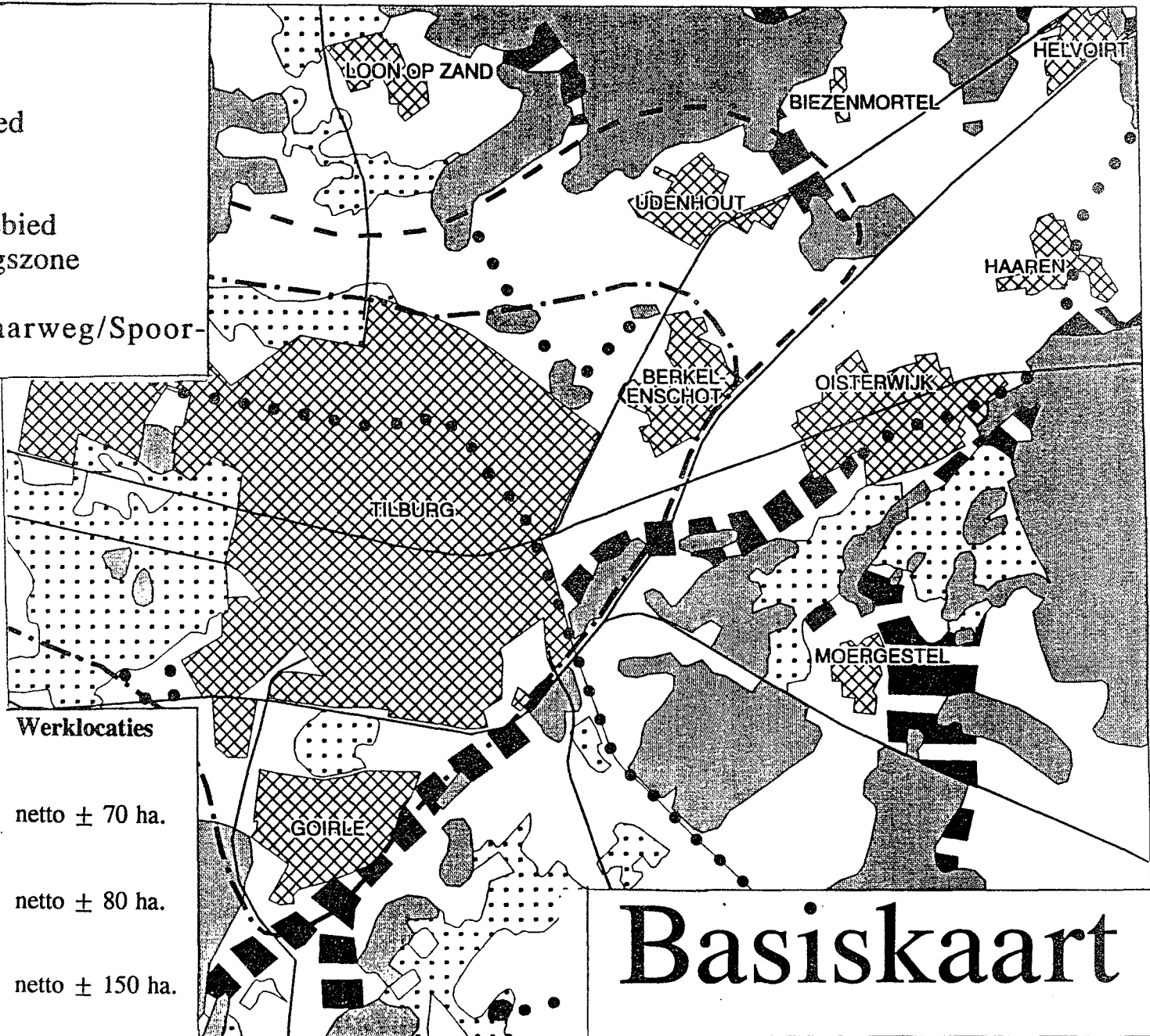
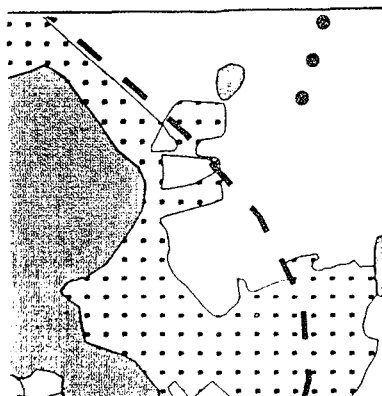
- Stadsregio
- Centraal stedelijk gebied
- Bestaande bebouwing
- Natuurkerngebied
- Natuurontwikkelingsgebied
- Ecologische verbindingzone
- Multifunctioneel bos
- Wegverbindingen/Vaarweg/Spoorbaan

Woonlocaties

- ± 2500 won. = ± 115 ha.
- ± 4000 won. = ± 165 ha.
- ± 6500 won. = ± 260 ha.

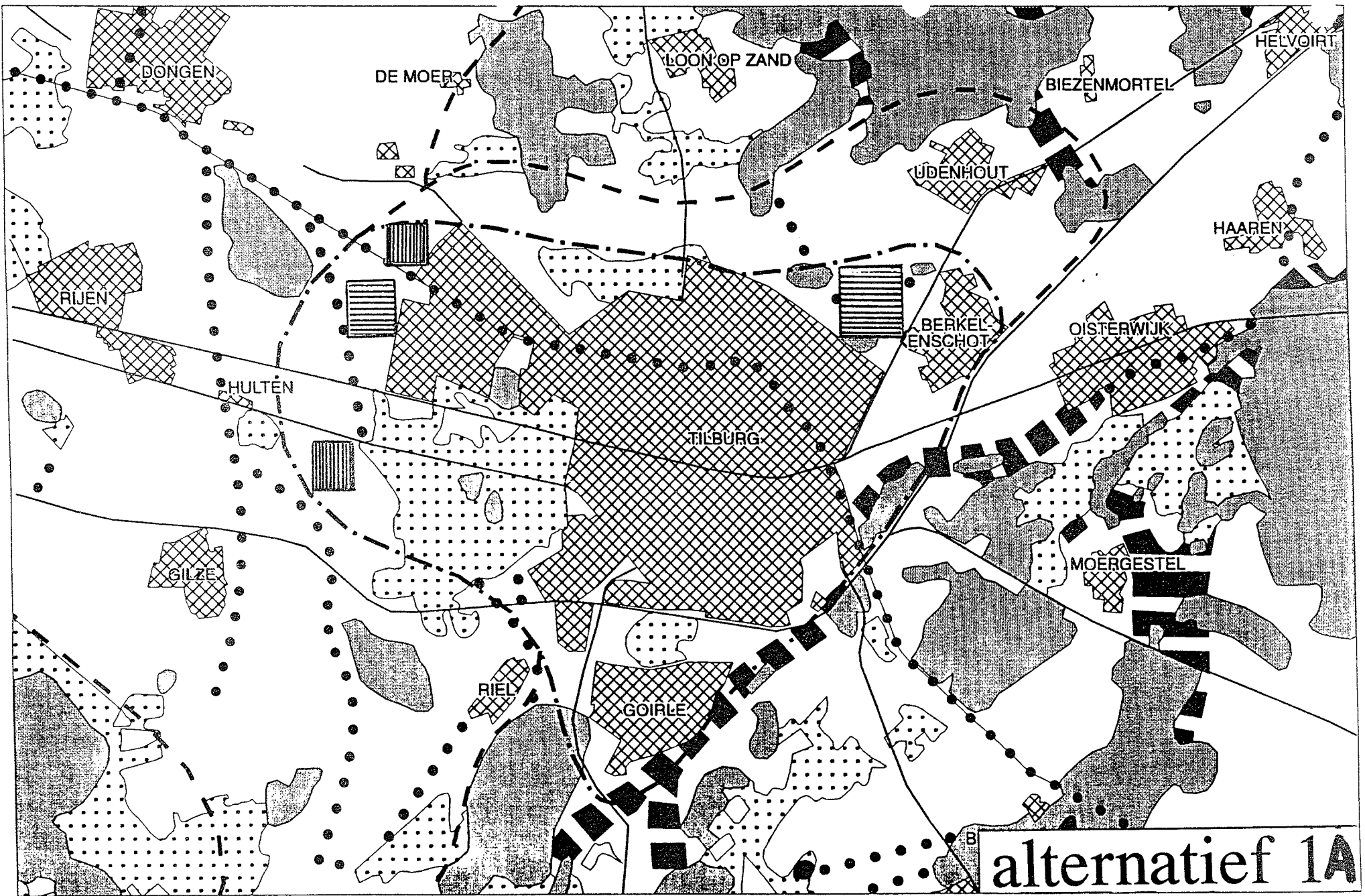
Werklocaties

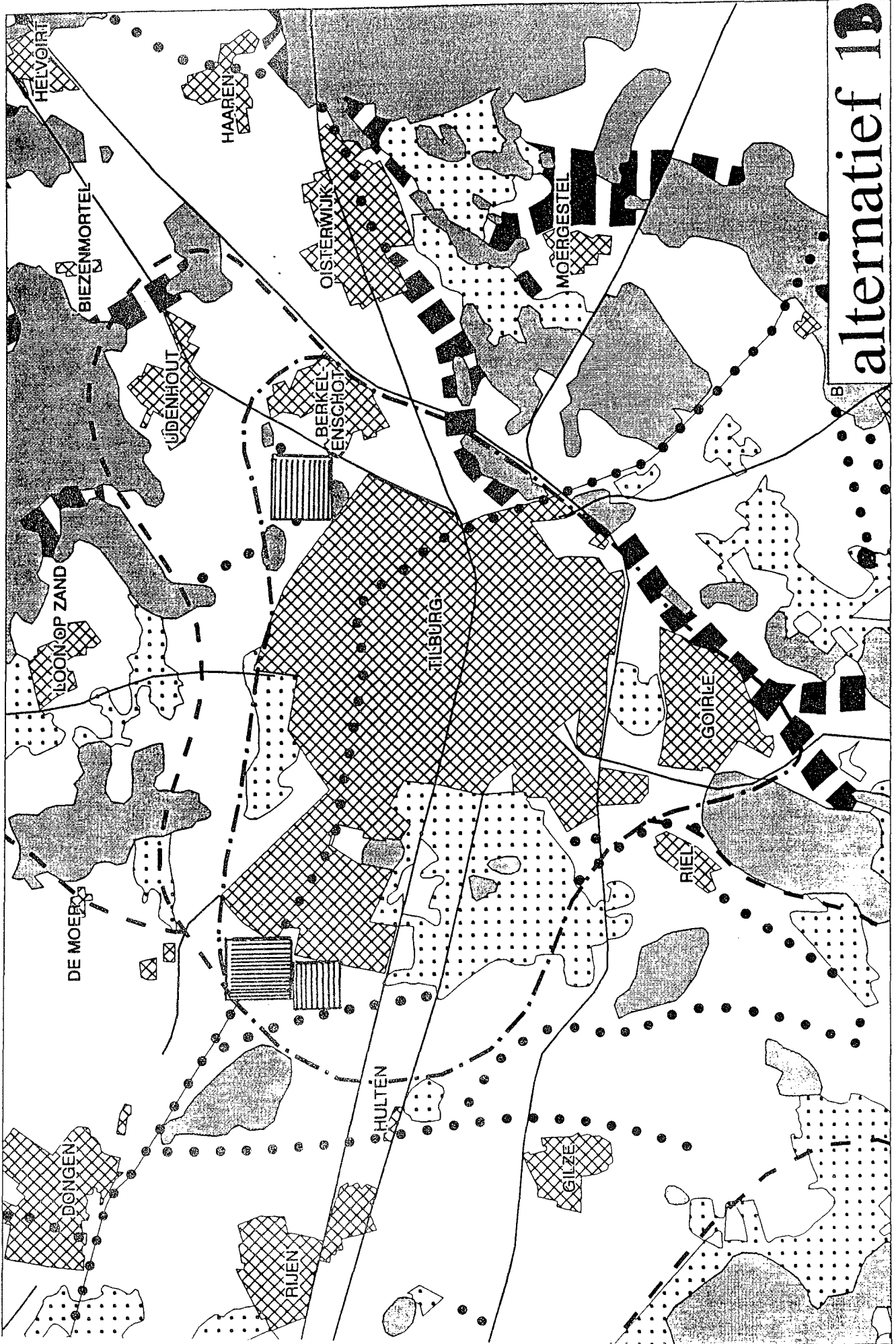
- netto ± 70 ha.
- netto ± 80 ha.
- netto ± 150 ha.

Basiskaart

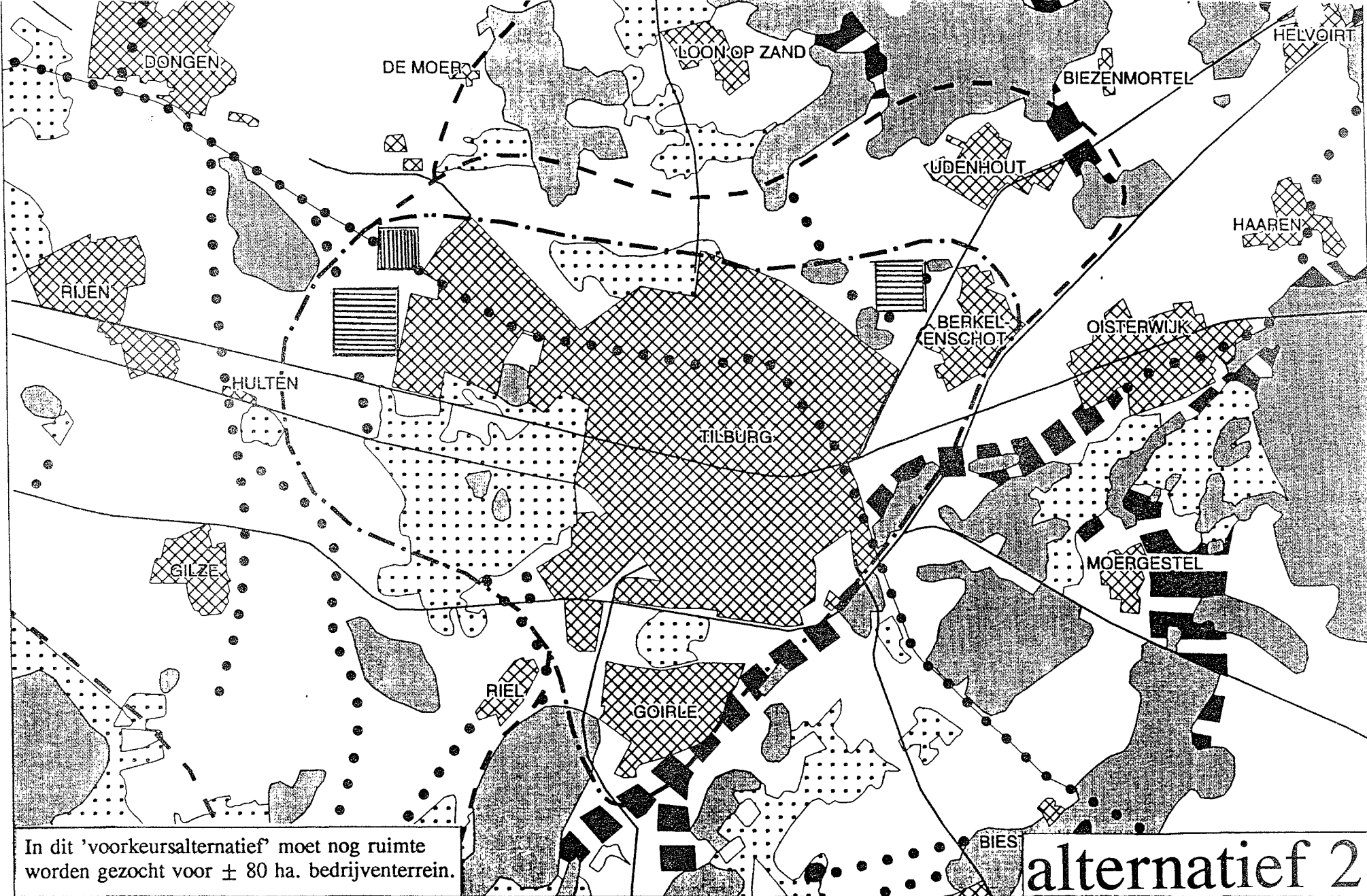
0 5000 m

alternatief 1B

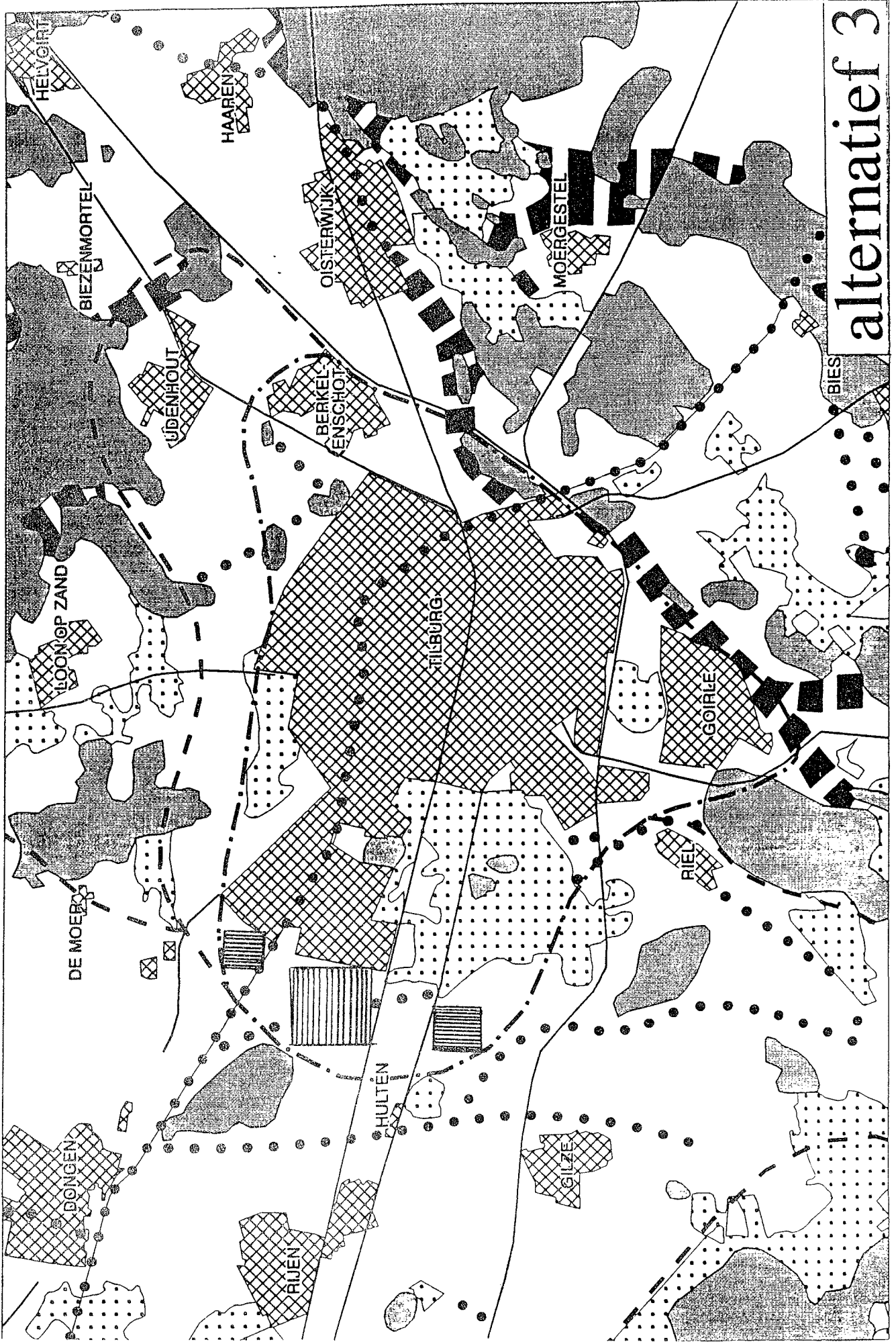

In dit 'voorkeursalternatief' moet nog ruimte worden gezocht voor ± 80 ha. bedrijventerrein.

alternatief 2

alternatief 3

0 5000 m

BIJLAGE 5

ONTWERP-RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET MER GROOTSCHALIGE WOON- EN WERKLOCATIES STREEKPLANUITWERKING STADSREGIO TILBURG

INHOUDSOPGAVE

0. SAMENVATTING
1. INLEIDING
2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN
  - 2.1. Probleemstelling en doel
  - 2.2. Vigerend beleid en (genomen) besluiten
  - 2.3. Milieubeleid en toetsingscriteria
  - 2.4. Besluitvormingsprocedures
3. VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN
  - 3.1. Bouwlocaties
    - 3.1.1. Basisgegevens
    - 3.1.2. Alternatieven en varianten
  - 3.2. Aan te leggen wegen
4. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU
  - 4.1. Algemeen
  - 4.2. Bodem en water
  - 4.3. Flora, vegetatie en fauna
  - 4.4. Landschap, archeologie en cultuurhistorie
  - 4.5. Geluid
  - 4.6. Lucht
  - 4.7. Volksgezondheid, leefklimaat en veiligheid
  - 4.8. Planologische effecten
  - 4.9. Overige aspecten
5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN
6. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE
7. EVALUATIE ACHTERAF
8. PRESENTATIE VAN HET MER

0. **SAMENVATTING**

Een samenvatting van de ontwerp-richtlijnen is opgenomen als hoofdstuk 5 van de startnotitie.

1. **INLEIDING**

In de inleiding van het MER dient een algemene introductie te worden opgenomen met betrekking tot:

- voorgeschiedenis;
- taak- en verantwoordelijkheidsstelling (GS zijn initiatiefnemer en bevoegd gezag);
- procedure/tijdspad;
- leeswijzer.

2. **PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN**

Artikel 41j, lid 1 onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven".

2.1. **Probleemstelling en doel**

Een duidelijke omschrijving van probleemstelling en doel dient als onderbouwing van de noodzaak voor de aanleg van nieuwe woongebieden en aanvullende infrastructuur.

Achtergrondgegevens

Dit kan onder andere geschieden aan de hand van een beschrijving van de ontwikkeling van het plangebied in de afgelopen tien jaar, waarbij wordt ingegaan op:

- de bevolkingsontwikkeling in omvang en samenstelling;
- aantallen gebouwde woningen per jaar;
- ontwikkeling van verkeersstromen en de verkeersinfrastructuur;

- ontwikkeling van werkgelegenheid en forensisme;
- de groei van industrieterreinen;
- de groeirichting van de dorpen en steden in het gebied;
- ontwikkelingen in land-, tuinbouw en veehouderij;
- recreatieve ontwikkelingen;
- veranderingsprocessen in de ecologische hoofdstructuur (met inbegrip van het water) en het landschap.

(Met uitzondering van de eerste vier punten kan worden volstaan met een globale kwalitatieve beschrijving).

Aangegeven dient te worden welke visie op de functie van (onderdelen van) het plangebied bestaat voor de planperiode (tot 2005) en de langere termijn (tot 2015) en in hoeverre deze aansluit bij de geschetste ontwikkeling in het verleden ten aanzien van genoemde aspecten.

Welke problemen of knelpunten spelen in de regio en op welke wijze of in welke mate worden deze door de voorgenomen activiteiten opgelost.

Bij de beschrijving van deze achtergrondgegevens dient gebruik te worden gemaakt van de ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg.

Motivering van het bouw- en aanlegprogramma

Het bouwprogramma dat in de startnotitie is opgenomen, dient te worden gemotiveerd met behulp van de woningbehoefte- en bedrijventerreinenbehoefteraming uit het Streekplan Noord-Brabant 1992, de notitie "evaluatie van het groeiklassebeleid" van de Provincie Noord-Brabant (maart 1992) en het structuurschema Bedrijventerreinen. Hierbij kan tevens aangegeven worden hoe de bouw (aanleg) kan worden gefaseerd. Het volgende is van belang met betrekking tot de behoefteraming:

- duidelijk moet zijn in hoeverre de woning- en bedrijventerreinenbehoefte van niet-stadsregiogemeenten wordt meegerekend en in welke mate deze gemeenten zijn aangewezen op woningbouw en bedrijventerreinen van het stadsregiogebied;
- uitgangspunten met name voor migratie en woningbehoeftepercentages moeten expliciet (in principe in leeftijdsspecifieke cijfers) worden vermeld;
- de onzekerheidsmarges dienen te worden aangegeven, bijvoorbeeld door een minimum- en maximumraming;
- mede gezien de (ook landelijke) discussies over de omvang van de bouwplanning dienen de cijfers zo actueel mogelijk te zijn.

Motivering van de gebiedsbegrenzing

De motivering van de begrenzing van de stadsregio, het centraal gebied en de groene hoofdstructuur uit het Streekplan Noord-Brabant dient in het MER te worden overgenomen.

Uit de beschrijving dient duidelijk te worden binnen welke grenzen alternatieve bouwprogramma's, bouwlocaties en bedrijventerreinlocaties voor het voorzien van de geraamde woning- en bedrijfsterreinbehoefte in het MER als een volwaardig alternatief behandeld moeten worden.

Motivering van aan te leggen infrastructuur

In verband met de motivering van de (behoefte aan) aanleg van nieuwe hoofdverkeersinfrastructuur dient te worden aangegeven, welke (mogelijke) verbindingen in het MER in beschouwing worden genomen, welke aanleg noodzakelijk is zonder de bouw van nieuwe woningen en welke aanleg direct met de woningbouwplannen en de aanleg van bedrijventerreinen samenhangt. De aan te leggen wegen dienen in het verlengde van de bouwlocaties voor woningbouw of bedrijventerrein te worden behandeld. Zie hiervoor par. 3.2.

Het MER dient kwalitatieve verkeersprognoses voor beide situaties te bevatten, waarbij tenminste onderscheid wordt gemaakt in autoverkeer, langzaam verkeer en openbaar vervoer, doorgaand en bestemmingsverkeer en vracht- en personenverkeer. Evenals bij de behoefteraming dienen uitgangspunten en taakstellingen, bijvoorbeeld voor de ritproductie per woning en de modal split expliciet te worden vermeld.

2.2 Vigerend beleid en (genomen) besluiten

Vervolgens dient het initiatief te worden geplaatst tegen de achtergrond van de vigerende planologische kaders. Daarbij dient een overzicht te worden gegeven van relevante gemaakte afspraken, genomen besluiten en geformuleerde beleidsvoornemens op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau met betrekking tot de stedelijke ontwikkeling, in het bijzonder de woningbouw en de infrastructuur.

In dit verband dient tenminste ingegaan te worden op:

- de Vierde Nota Extra;
- de voorgenomen wijziging van het Besluit m.e.r;
- het Streekplan Noord-Brabant 1992 en uitwerkingsplannen daarvan (stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, landinrichtingsplannen van de Leye etc.);
- de ontwikkelingsvisie stadsregio Tilburg 1992;
- vigerende gemeentelijke bestemmingsplannen;

en verdere mogelijk relevante nota's en stukken, die voor het plangebied van belang zijn.

2.3 Milieubeleid en toetsingscriteria

In het MER dient een beeld te worden gegeven van (voor de voorgenomen activiteit) relevante aspecten van milieubeleid, zoals geformuleerd in documenten van de rijks-, provinciale en gemeentelijke overheid (NMP+, Provinciaal Milieubeleidsplan, Provinciaal Waterhuishoudingsplan, etc.). Aan de hand hiervan dienen toetsingscriteria te worden ontwikkeld die zullen worden gehanteerd bij het beoordelen van de gevolgen voor het milieu van de voor-

genomen activiteit en het vergelijken van de alternatieven. Hierbij dienen ook doelstellingen, normen en streefwaarden te worden verwerkt, zoals deze zijn geformuleerd in diverse wetten en maatregelen van bestuur op het gebied van milieuzorg.

2.4 Besluitvormingsprocedures

Vermeld dient te worden ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en welke voor de m.e.r.-procedure relevante afspraken tussen provincie en gemeenten zijn gemaakt met betrekking tot het vervolgtraject van de besluitvorming. Tevens kan kort worden beschreven volgens welke procedure en via welk tijdpad het besluit zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEITEN EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast".

3.1 Locaties voor woningbouw en bedrijventerreinen

3.1.1 Basisgegevens

Programma van eisen en ruimtebeslag

In het MER dienen allereerst de programmatische aspecten van de voorgenomen activiteit te worden beschreven:

- het te bouwen aantal woningen (in de minimum- en maximumraming);
- uitgangspunten voor het aantal te bouwen woningen per hectare;

- globale indicatie van uitbreiding van voorzieningen (winkels, scholen, sociaal-medische en recreatieve);
  - te realiseren oppervlakte aan terrein voor bedrijven en kantoren;
  - het totale ruimtebeslag met mogelijke variaties daarin.
- In het MER dienen ook de resultaten van het MER voor het bedrijventerrein Vossenbergr-West (inrichtings-MER voor 80 ha. van het terrein), de slibverwerking in Tilburg-Noord en de regionale vuilstort "De Spinder" verwerkt te worden.

Locaties, randvoorwaarden en bouw- en aanlegcapaciteit

Vervolgens dient een overzicht te worden gegeven van de mogelijke locaties in het plangebied die voor bebouwing in aanmerking zouden komen. (Geef aan welke criteria bij de selectie en begrenzingskeuzen zijn gehanteerd). De (rest-)capaciteit in het bestaand stedelijk gebied dient ook in het overzicht te worden opgenomen. Ten aanzien van de werklocaties kan het rapport "Locatiekeuzestudie grootschalig bedrijventerrein stadsregio Tilburg" van het adviesbureau Heidemij een hulpmiddel zijn.

Per locatie dient globaal te worden aangegeven hoe groot de bruto en netto oppervlakte is en welke beperkingen aan de bouw- of aanlegmogelijkheden worden gesteld wat betreft bebouwingsoppervlakte en aard van de bebouwing door:

- aanwezige en te handhaven (archeologische, landschappelijk, natuurwetenschappelijke en/of cultuurhistorische) waardevolle elementen of structuren, met name de elementen van de Groene Hoofdstructuur uit het streekplan Noord-Brabant;
- de aanwezige ecologische verbindingzones, met name de ecologische verbindingzone "De Donge" die door de woonwijk "De Reeshof" loopt;
- eventueel aanwezige bodemverontreinigingen;
- overlast veroorzakende bodemgebruiksvormen in de omgeving (spoorlijn, agrarische bedrijfsbebouwing, bestaande bedrijven met aan- en afvoerkeer);
- de aanwezigheid van objecten rondom de locatie, die gevoelig zijn voor mogelijke milieu-invloeden van ingebruikneming als woongebied of bedrijventerrein (milieuzonering).

Tot slot dient te worden ingegaan op de civieltechnische aspecten: welke ingrepen moeten in ieder van de locaties worden verricht voor het in gebruik nemen als woningbouw- of bedrijventerreinlocatie (grondwaterpeilverlaging, graven van waterpartijen, of overige drainage, toepassen van ophoogzand en dergelijke).

Relaties tussen locaties

Vervolgens dient per locatie te worden aangegeven:

- voor- of nadelen, die verbonden zijn met het bebouwen van combinaties van locaties bijvoorbeeld in verband met drempelwaarden voor bestaande en/of te realiseren voorzieningen (haltes van openbaar railvervoer, winkelcentra etc.);
- welke relaties met bestaande bebouwing mogelijk of onmogelijk zijn gegeven de structuur en functie van aangrenzende bestaan

de bebouwde gebieden (bijvoorbeeld gezamenlijk gebruik van (groen)voorzieningen, woon-werkrelaties en barrières). Tevens dient per locatie te worden behandeld wat de ontsluitingsmogelijkheden en bereikbaarheid voor auto, langzaam verkeer (routes, afstanden, barrières en doorsteken) en openbaar vervoer zijn, inclusief de verwachte modal split. Verder moet de relatie met andere, in het kader van de vervoerregio Tilburg ontwikkelde automobiliteitsbeperkende maatregelen onderzocht worden.

Potenties van de locaties voor milieuvriendelijk bouwen

Mede in verband met het vaststellen van het meest milieuvriendelijke alternatief, dat in ieder MER dient te worden beschreven, dient per deellocatie indicatief te worden aangegeven, welke mogelijkheden bij bebouwing of aanleg van deze locatie aanwezig zijn voor:

- vermindering van de automobiliteit door vermindering van de vervoersbehoefte dan wel door de mogelijkheid om goede voorzieningen te creëren voor openbaar vervoer en langzaam verkeer (let daarbij op ligging ten opzichte van (overige) werkgebieden en voorzieningencentra);
- optimaal gebruik dan wel ondersteuning en draagvlakvergroting van bestaande voorzieningen;
- optimaal gebruik van reeds bestaande infrastructuur en voorzieningen voor openbaar vervoer;
- bundeling van verkeer- en vervoersvoorzieningen in corridors;
- inpassing van ecologische gegevens en benutten van landschappelijke kenmerken ter vergroting van de gebruiks- en belevingswaarde;
- beperken van de hoeveelheid te verrichten (geo)hydrologische ingrepen;
- minimaliseren van de overlast van de aan te leggen woongebieden voor de omgeving (geluidproductie, verkeersdruk, luchtverontreiniging, visuele overlast, verontreiniging van grond- en oppervlaktewater);
- creëren van overgangszones met natuurbouw naar het buitengebied met oog op tegengaan van uitstralingseffecten van onder andere de recreatieve druk op waardevolle kwetsbare elementen;
- toepassing van milieuvriendelijke methoden van energievoorziening (zonne-, windenergie, stadsverwarming, warmtekrachtkoppeling) en beperking energieverbruik;
- beperken van hoeveelheid te gebruiken grondstoffen, waaronder ophoogzand;
- beperken van drinkwatergebruik van toepassen van milieuvriendelijke systemen voor berging van schoon regenwater en zuivering van oppervlaktewater;
- het creëren van een optimaal leefmilieu in de nieuwe woongebieden wat betreft geluidsoverlast, hinder van luchtverontreiniging en stank, verkeersveiligheid en veiligheid (risico van calamiteiten).

De beschrijving van deze milieuthema's dient in detailniveau aan te sluiten bij de te maken locatiekeuze op stadsregionaal schaalniveau.

3.1.2 Alternatieven en varianten

Algemeen

Gebruikmakend van de hiervoor genoemde gegevens dienen de in het MER te behandelen alternatieven te worden gemotiveerd en beschreven. Bij de motivering van de selectie verdienen vooral milieuaspecten de aandacht. Bij de beschrijving van de alternatieven dient ingegaan te worden op visueel-ruimtelijke, functionele en ecologische aspecten en zal een benadering vanuit stedelijk en vanuit landelijk gebied gegeven moeten worden. Voor zover noodzakelijk voor de onderbouwing van het alternatief dient per locatie en per alternatief op kaart worden gevisualiseerd: de hoofdstructuur, zonering, het ontsluitingsprincipe, aan te leggen en in te passen landschappelijke elementen, buffers en grenzen en de afbakening van de stadsrand ten behoeve van de duurzaamheid van de grens tussen stad en land, met name in het westen.

Alternatieve ontwikkelingsmodellen

In de startnotitie worden naast het nulalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief drie alternatieve ontwikkelingsmodellen onderscheiden. In het MER dient duidelijk te zijn welke visie of welk uitgangspunt ten grondslag heeft gelegen aan deze alternatieven. Mits mogelijk, dienen de alternatieven daartoe verder systematisch te worden uitgewerkt vanuit een bepaald thema. Deze thema's zouden aan de gehanteerde milieudoelstellingen kunnen worden ontleend, zoals:

- beperking van de automobiliteit (let hierbij op de verkeersoproepeffecten van woningbouwlocaties);
- beperking van het ruimtebeslag (let hierbij ook op varianten in bebouwingsdichtheid en optimaal gecombineerd gebruik van voorzieningen);
- een maximaal behoud van ecologische en landschappelijke waarden (let hierbij ook op mogelijkheden voor natuurbouw);
- optimale mogelijkheden voor een ecologische inrichting gericht op beperking energie- en grondstoffenverbruik en toepassing van zelfreinigende systemen;
- creëren en behouden van een aantrekkelijk en gedifferentieerd woonmilieu voor de bestaande en toekomstige bewoners van het gebied;
- in stand houden en/of verbeteren van bestaande woon- en leefmilieus.

Het systematisch benaderen van alternatieven aan de hand van thema's of combinaties van thema's verbetert de inzichtelijkheid van het MER en maakt de effectbeschrijving en de vergelijking van alternatieven overzichtelijker.

Faseringsvarianten

Tot slot dient te worden bekeken welke fasering in de bebouwing of aanleg per alternatief het gunstigst is vanuit milieu-overwegingen. Daarbij zouden locaties met de meest ongunstige milieugevolgen pas in een later stadium bebouwd of aangelegd dienen te wor-

den. Eveneens zou moeten worden bekeken welke fasering het meest flexibel is ten aanzien van wijzigingen in de behoefte aan woningen op langere termijn.

Het meest milieuvriendelijke alternatief

Het zogeheten meest milieuvriendelijke alternatief dient in ieder MER te worden beschreven. Dit alternatief komt in de regel tot stand door combinatie van hiervoor behandelde alternatieven en varianten, die de meest gunstige voorwaarden voor het milieu bevatten. Het is ook mogelijk dat meerdere alternatieven worden aangegeven, die vanuit verschillende invalshoeken het meest milieuvriendelijk zijn.

Bij het opstellen en motiveren van het meest milieuvriendelijke alternatief (de meest milieuvriendelijke alternatieven) dient gebruik te worden gemaakt van het opgestelde overzicht van potenties voor milieuvriendelijk bouwen per locatie (zie paragraaf 3.1.1 van deze bijlage).

Het meest milieuvriendelijke alternatief bevat niet alleen de meest milieuvriendelijke locaties met de gunstige potenties voor een milieuvriendelijke inrichting. Er zijn ook niet-locatiegebonden aspecten die tot een milieuvriendelijke inrichting bijdragen. Het MER kan hierover reeds aanbevelingen bevatten; de inrichtingsaspecten zullen echter voornamelijk in gemeentelijke plannen worden vastgelegd.

Nulalternatief

Ter vergelijking dient te worden beschreven wat er zou gebeuren als de voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden. Hierbij moet bijvoorbeeld rekening gehouden worden met autonome ontwikkelingen in het agrarisch ruimtegebruik en (gevolgen van) plannen die reeds bestuurlijk zijn vastgelegd. Uit de resultaten van de in hoofdstuk 2 van deze richtlijnen gevraagde ramingen moet gemotiveerd worden waarom het nulalternatief niet als een reëel alternatief moet worden beschouwd. Het nulalternatief kan wel, tegen de achtergrond van hetgeen in het MER naar voren kan komen over de milieu-implicaties van de voorgenomen activiteit en van de alternatieven, als referentiesituatie een rol spelen in de besluitvorming.

3.2 Aan te leggen infrastructuur

De aan te leggen infrastructuur dient in het verlengde van de bouwlocaties voor woningbouw of bedrijventerreinen in het MER te worden behandeld.

Functie van infrastructuur

De functie van de wegen, spoorlijnen, vaarwegen etc. in het omliggende wegensysteem dient in ieder geval kwalitatief, en zoveel mogelijk ook kwantitatief te worden gemotiveerd. Daarbij dient ingegaan te worden op de verwachte verandering in intensiteiten op

het wegennet. Inzichtelijk moet zijn welke aansluitingspunten tussen nieuwe en bestaande wegen worden aangelegd. De resultaten van het MER voor de NO-tangent en de aansluiting van de Burg. van Voorst tot Voorstweg (de zgn. N-tangent) op de No-tangent dienen hierbij te worden betrokken.

Alternatieve tracés en aanleg

In het MER hoeven geen alternatieve tracés voor de eventuele nieuwe wegen te worden bestudeerd. Deze zullen indien noodzakelijk apart in een latere tracé-m.e.r. worden beschouwd.

Nulalternatief

Het MER dient te beschrijven welke situatie ontstaat als de nieuwe (ontsluitings)wegen niet worden aangelegd en welke situatie ontstaat als het verkeersaanbod zoveel mogelijk op andere wijzen wordt opgevangen, waaronder onder andere door optimale mobiliteitsbegeleidende maatregelen, zoals:

- bevordering van het gebruik van openbaar vervoer en fiets door het zo sterk mogelijk reduceren van de reistijdverhouding tussen openbaar vervoer/auto en fiets/auto;
- verbetering van de gebruiksmogelijkheden van bestaande wegen;
- door middel van ruimtelijk beleid een zo groot mogelijke verschuiving van wonen en arbeids- c.q. bezoekersintensieve bedrijvigheid naar stationsomgevingen, van arbeids- c.q. bezoekersextensieve activiteiten naar locaties dichtbij (afslagen van) snelwegen en van veel goederenverkeer oproepende bedrijvigheid naar terreinen dicht bij snelwegen (maar ook vestiging aan spoor- en/of vaarwegen met mogelijkheden voor overslagterminals (weg-water, weg-rail);
- andere in het kader van de vervoerregio Tilburg ontwikkelde automobiliteitsbeperkende maatregelen.

4. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 4 lj, lid 1, onder d van de Wabm

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen".

Artikel 4lj, lid 1, onder e van de Wabm

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven".

4.1 Algemeen

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling, dat is de ontwikkeling die plaatsvindt in de toestand van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt uitgevoerd, dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en alternatieven. Onzekerheden dienen duidelijk te worden aangegeven. Bestaande literatuur en bestaande veldbeschrijvingen vormen in beginsel de basis voor de beschrijving van de huidige situatie.

Als studiegebied wordt aangemerkt de te bebouwen of aan te leggen locaties met hun directe omgeving en de aangrenzende gebieden die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (bodem, lucht, flora/fauna, grondwater, geluidshinder) zal de omvang van het beïnvloedsgebied verschillen. De beschrijving dient die gebiedsdelen te omvatten, waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van de voorgenomen activiteit inclusief de alternatieve oplossingen. Gebieden die belangrijke waterhuishoudkundige, ecologische, planologische of verkeerskundige relaties hebben met het directe beïnvloedingsgebied rondom de locatie dienen tot het studiegebied te worden gerekend.

Gevolgen voor het milieu

Ten behoeve van de effectbeschrijving kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen:

- de wijze, waarop de milieu-effecten bepaald en beschreven zijn, dient te worden gemotiveerd. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens, als de gebruikte methoden voor voorspelling van milieu-effecten;
- het kan aanbeveling verdienen de milieugevolgen eerst per alternatieve locatie en dan per variant in kaart brengen;
- vanuit de nieuwe woon- en werklocaties kan de behoefte voortvloeien om nieuwe wegen aan te leggen. Indien deze m.e.r.-plichtig zijn zullen de milieu-gevolgen in een latere fase in een aparte tracé-m.e.r. worden beschouwd. Desalniettemin moet reeds in dit MER een kwalitatieve inschatting worden gegeven van die milieu-gevolgen, die moeten worden opgeteld bij die van de locaties voor woningbouw en bedrijventerreinen;
- bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatieve locatie of variant verschillen;
- aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn; of deze op de korte of lange termijn spelen en in hoeverre cumulatie van effecten kan optreden ook door activiteiten buiten het projectgebied;

- het te verwachten resultaat en de effectiviteit van mitigerende maatregelen, om de negatieve gevolgen te beperken of te compenseren, dient te worden aangeduid;
- naast de negatieve effecten, dient te worden aangegeven (in woord en beeld) welke positieve ontwikkelingsmogelijkheden daar tegenoverstaan;
- naast de beschrijving per milieu-aspect afzonderlijk dient aandacht te zijn voor de samenhang tussen de milieu-effecten en de totaalinvloed op (onderdelen van) het studiegebied.

In het MER wordt voor de volgende aspecten van het milieu de aandacht gevraagd. Hierbij zijn de aandachtspunten voor de bestaande situatie en de gevolgen korthedshalve in één hoofdstuk ondergebracht met de volgende codering:

- h de huidige situatie;
- a de autonome ontwikkeling;
- g de gevolgen.

Per paragraaf worden eerst aandachtspunten voor de huidige situatie en autonome ontwikkeling en dan voor de gevolgen behandeld.

De mate en het detailniveau van de beschrijving van de milieu-effecten dienen nadrukkelijk gekoppeld te worden aan het schaalniveau en het doel van het besluit, waarvoor het MER wordt gemaakt, dat wil zeggen de locatiekeuze voor grootschalige woningbouw in de streekplanuitwerking voor de stadsregio Tilburg. De nadruk bij de beschrijving van de milieu-effecten dient daarom te liggen op die effecten, die van belang zijn voor de locatiekeuze op stadsregionaal schaalniveau. Op inrichtingsaspecten dient alleen te worden ingegaan voor zover deze van belang zijn voor de locatiekeuze.

4.2 Bodem en water

- h bodemgesteldheid en geomorfologie (bodemtypen, geologie, bestaande hoogteverschillen);
- g gevolgen van het geschikt maken voor bebouwing en aanleg wegen (toepassen van ophoogzand, nivellering, gevoeligheid voor en schade door zettingen);
- h aanwezige bodemverontreinigingen en aard ervan;
- g gevolgen van uit te voeren ingrepen op en rondom plekken met eventuele bodemverontreiniging in verband met verspreiding van mogelijke verontreinigingen via bodem, grondwater en oppervlaktewater;
- h/a oppervlaktewater (aanwezigheid en kwaliteit), grondwater (peil en kwaliteit), relatie tussen het ondiepe grondwater en het oppervlaktewater, kwel- en infiltratiegebieden;
- g kwaliteitsveranderingen in bodem, grondwater en/of oppervlaktewater door de aanleg en het gebruik van de locaties voor woningbouw (positief en negatief);

- g tijdelijke en permanente effecten op kwelsituaties en grondwaterpeil in en om het studiegebied;
- g schade aan dijken, wegen, funderingen, ondergrondse kabels en leidingen bij blijvende grondwaterpeilverlagingen.

De uitgebreidheid, waarmee deze aspecten dienen te worden behandeld is naast de bovengenoemde algemene opmerking over de relevantie voor de locatiekeuze op stadsregionaal schaalniveau afhankelijk van de vraag, of er sprake is van gebieden die kwetsbaar zijn voor verandering in de geomorfologische gesteldheid, de waterkwaliteit en grondwaterstand in het studiegebied en welke hydrologische relatie tussen deze gebieden en te bebouwen gebieden bestaat (zie ook 4.3).

4.3 Flora, vegetatie en fauna

- h/a aquatische en terrestrische flora, vegetatie en fauna (bijv. amfibieën, zoogdieren, reptielen, broedvogels, trek- en wintervogels en voedselorganismen voor deze); het voorkomen van bijzondere biotooptypen, soortenrijkdom, zeldzame soorten, indicatorsoorten;
- h/a landschapsecologische relaties binnen het plangebied en met het omringende gebied (ecohydrologie, broed-, fourageer-, rust- en ruigebieden), de plaats van de locaties in een ecologische hoofdstructuur;
- h/a aanwezige natuurgebieden. (Maak onderscheid tussen te bebouwen gebied en immissiegevoelige objecten in de omgeving);
- g verandering van de terrestrische en aquatische flora, fauna en belangrijke biotopen door de bestemmingsverandering of indirect als gevolg van een mogelijke verandering van de grondwaterstand, verandering van de kwel, verandering van de waterkwaliteit, luchtverontreiniging en rustverstoring (tijdens en na de aanleg en inrichting als woongebied en tijdens en na de wegaanleg);
- g verdwijnen en ontstaan van vegetatie (typen, oppervlakten);
- g aantasting van natuurgebieden;
- g beïnvloeding van ecologische relaties met het omringende gebied en gevolgen hiervan;
- g (positieve en negatieve) effecten voor de natuur door toepassing van natuurbouw (aanleg van groen- en overgangsgebieden en de inrichting van waterpartijen, waaronder zelfreinigende watersystemen).

4.4 Landschap, archeologie en cultuurhistorie

- h bestaande landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische elementen in het gebied (verkavelingspatronen, open of gesloten ruimten, archeologische vindplaatsen);

- h** visueel-ruimtelijke werking van deze elementen (openheid, doorzichten, reliëf);
- g** aangeven of en hoe waardevolle elementen zonder schade zijn in te passen of zelfs een bijdrage aan een inrichting kunnen leveren;
- g** aanduiden en beoordelen van de visueel-ruimtelijke werking die de heringerichte gebieden op hun omgeving zal hebben (positief en negatief).

Het verdient aanbeveling deze effecten niet alleen te beschrijven, maar vooral zo goed mogelijk te visualiseren met tekeningen en/of fotomontages. Bij aanwezigheid van archeologische vindplaatsen dient te worden aangegeven, welke maatregelen worden getroffen ter veiligstelling ervan.

4.5 Geluid

Voor nieuwe wegen, waaraan vanuit de nieuwe woon- en werklocaties behoefte is, moet kwalitatief worden ingeschat hoe de veroorzaakte geluidsbelasting zal zijn. Deze geluidsbelasting zal in een eventuele tracé-m.e.r. in een latere fase worden geëxpliciteerd.

Met betrekking tot de bestaande wegen en in andere mers te beschouwen wegen en de woningbouw zijn in het MER de volgende gegevens van belang:

- h/a** geluidgevoelige bestemmingen, voor zover niet reeds behandeld in akoestische onderzoeken, waaronder bestaande woongebieden, stiltegebieden, natuurgebieden etc.;
- h/a** geluidcontouren van bestaande doorgaande wegen, railverbindingen en bestaande en geplande industriegebieden;
- g** nieuwe geluidgevoelige bestemmingen;
- g** verandering in geluidbelasting voor bestaande geluidgevoelige bestemmingen en ontstaan van geluidbelasting in nieuwe geluidgevoelige bestemmingen door veranderingen in het aantal verkeersbewegingen op bestaande wegen, verandering in het railverkeer en veranderingen op bedrijventerreinen.

4.6 Lucht

- h/a** uitstoot van luchtverontreinigende stoffen ten gevolge van het gemotoriseerde wegverkeer en bedrijven;
- h/a** concentraties van luchtverontreinigende stoffen in verhouding tot de heersende achtergrondconcentratie;
- g** uitstoot van CO₂ en vergelijking met het emissieplafond uit het NMP;
- g** bijdrage aan verzuring en fotochemische luchtverontreiniging;
- g** immisatieconcentraties van de milieubelastende stoffen zoals stikstofdioxide, koolmonoxyde, benzeen, benzo(a)pyreen (als

vertegenwoordiger van de polycyclische, aromatische koolwaterstoffen), lood, zwaveldioxide en aerosolen (roet, zwarte rook).

4.7 Volksgezondheid, leefklimaat en veiligheid

Het milieu-aspect volksgezondheid, leefklimaat en veiligheid moet worden gezien als het geheel van omgevingsinvloeden, dat inwerkt op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen. Het gaat hierbij om de volgende invloeden:

- geluidhinder en trillingen;
- luchtverontreiniging;
- stof- en stankhinder;
- leefbaarheid;
- vervoer van gevaarlijke stoffen;
- veiligheid.

In het MER dient indicatief te worden aangegeven of en in welke bestaande woon- en verblijfsgebieden verbetering danwel verslechtering optreedt ten aanzien van de totaliteit van deze aspecten onder invloed van de voorgenomen activiteit. Bovendien dient een kwalitatieve voorspelling te worden gegeven voor de situatie in de nieuwe woongebieden.

4.8 Planologische effecten

In het MER dient tevens aandacht te worden besteed aan de effecten van de voorgenomen bestemmingsveranderingen op:

- het functioneren van het bestaande stedelijke gebied (in het bijzonder de voorzieningencentra) in termen van bloei en verval;
- het instandhouden van de differentiatie tussen stedelijke, tuinstedelijke en landelijke woonmilieus.

Tevens dient te worden aangegeven welke druk ontstaat op bestaande recreatieve voorzieningen en of danwel hoe deze wordt beperkt.

Bij de beschrijving van de planologische effecten kan worden verwezen naar het streekplan Noord-Brabant '92 en de ontwikkelingsvisie en het uitwerkingsplan voor de stadsregio Tilburg.

4.9 Overige aspecten

Tot slot dient de verwachting te worden beschreven of de voorgenomen activiteit tot gevolg heeft dat huizen of gebouwen moeten worden gesloopt of bedrijven verplaatst of aan strengere voorwaarden onderworpen.

5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder f van de Wabm

Een MER bevat tenminste: "een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven".

In het MER dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de gevolgen van de ontwikkelde alternatieven. Tevens dient een vergelijking met de referentiesituatie plaats te vinden. Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen één of meerdere voorkeursalternatieven en één of meerdere milieuvriendelijke alternatieven betrokken zijn.

De vergelijking moet in ieder geval (mede) gebaseerd zijn op in het kader van hoofdstuk 2 ontwikkelde en geformuleerde normen en streefwaarden van het milieubeleid. Duidelijk moet worden aangetoond hoe in de verschillende alternatieven aan de doelstelling kan worden voldaan.

6. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm

Een MER bevat tenminste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens".

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. Ook de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming moet worden aangegeven. Daarnaast kunnen ook worden vermeld:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens (b.v. inventarisaties en karteringen);
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

Informatie die voor de besluitvorming essentieel zal zijn, kan niet onder leemten in kennis worden aangegeven, maar dient met prioriteit te worden geïdentificeerd en in het MER opgenomen.

7. EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41 am, lid 2 van de Wabm

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen".

Artikel 41 ak, lid 2 van de Wabm

"Het bevoegd gezag bepaalt bij het besluit (bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport moest worden gemaakt) de termijn of de termijnen alsmede wijze waarop het het onderzoek, bedoeld in artikel 41 am, zal verrichten".

Artikel 41 ap, lid 1 van de Wabm

"Indien uit het in artikel 41 am bedoelde onderzoek blijkt dat de activiteit in belangrijke mate nadeliger gevolgen voor het milieu heeft dan welke bij het nemen van het besluit werden verwacht, neemt het bevoegd gezag, indien dat naar zijn oordeel nodig is, de hem ter beschikking staande maatregelen ten einde die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken".

Het bevoegd gezag dient een evaluatieprogramma op te stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken.

Vragen of de werkgelegenheidsdoelstellingen worden gehaald en of de verwachte openbaar vervoersvoorzieningen worden aangelegd, of in algemene zin doelstellingen ten aanzien van de beperking van de automobilititeit lijken te kunnen worden gehaald, zijn van belang voor het bijsturen van de fasering in het bouwprogramma bij het opstellen van de bestemmingsplannen en dienen een belangrijk onderdeel te vormen van het evaluatieprogramma.

8. PRESENTATIE VAN HET MER

De samenvatting van het MER dient de belangrijkste elementen van het rapport te presenteren:

- motivering van het doel en het belang van het voornemen;
- de besluitvorming waarvoor het MER dient;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de

beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast;

- beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu;
- beschrijving van de voorspelde effecten van de verschillende alternatieven;
- een vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

De samenvatting dient voor een algemeen publiek leesbaar en begrijpbaar te zijn en een goede afspiegeling te vormen van de inhoud van het MER.

Voor de overige presentatie wordt volgende aanbevolen;

- het MER beknopt te houden;
- de alternatieven op kaart aan te geven en kaartmateriaal goed leesbaar te presenteren;
- keuze-elementen, die van belang zijn geweest bij het opstellen van het MER duidelijk gemotiveerd naar voren te brengen;
- eventuele afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen;
- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER op te nemen.

INTENTIEVERKLARING

1. Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant;
2. Het dagelijks bestuur van het Samenwerkingsverband Midden-Brabant;
3. Burgemeester en Wethouders van Alphen en Riel;
4. Burgemeester en Wethouders van Berkel-Enschot;
5. Burgemeester en Wethouders van Dongen;
6. Burgemeester en Wethouders van Gilze en Rijen;
7. Burgemeester en Wethouders van Goirle;
8. Burgemeester en Wethouders van Tilburg;
9. Burgemeester en Wethouders van Udenhout;

spreken de intentie uit:

om samen een plan te maken dat dient als basis voor een streekplanuitwerking voor de stadsregio Tilburg.

Deze intentieverklaring bevat de volgende afspraken.

1. Basis is het concept-ontwerp-streekplan Noord-Brabant, vastgesteld door GS op 20 november 1990. Indien van de in dat concept vervatte uitwerkingsregels wordt afgeweken, wordt dat gemotiveerd aangegeven. Partijen behouden hun bevoegdheden en rechten in het kader van de streekplanprocedure.
2. Uitgangspunt bij de uitwerking is tevens het Plan van Aanpak, zoals toegezonden door het SMB bij schrijven van 8 februari jl. kenmerk: VRO/0493.
3. De samenwerking moet er toe leiden, dat binnen één jaar na ondertekening van deze intentieverklaring een basisplan gereed is, dat voor de partijen kan dienen als uitgangspunt voor hun eigen verdere planvorming.
4. Partijen stellen een bestuurlijk platform in. Dat platform is verantwoordelijk voor:
  - a) de inhoud van het plan;
  - b) de organisatie en werkwijze voor de totstandkoming van het plan, zoals geregeld in het Plan van Aanpak;
  - c) de aanbieding van het plan aan partijen.
5. Gedeputeerde Staten betalen 50% van de kosten van externe hulp met een maximum van f 100.000,-; partijen nemen de kosten van eigen ambtelijke inbreng voor eigen rekening.
De overige kosten, met een maximum van f 200.000,-, worden na aftrek van het provinciale subsidie verdeeld tussen de gemeenten overeenkomstig navolgende sleutel:

Alphen en Riel	10%
Gilze-Rijen	10%
Udenhout	10%
Dongen	10%
Tilburg	30%

Goirle 15%
Berkel-Enschot 15%

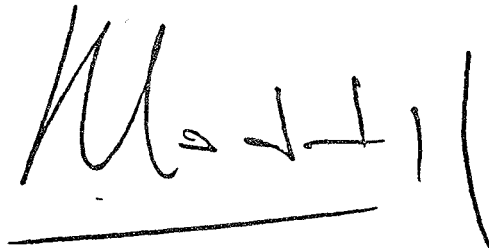
6. De verantwoordelijkheid voor de beschrijving van de milieu-effecten van grotere ruimtelijke ingrepen ligt vanaf het begin van het werkproces in handen van de provincie.
Het basisplan voor de uitwerking van de stadsregio dient zodanig ingericht te worden dat het gebruikt kan worden als zogenaamde "startnotitie" voor een eventuele m.e.r.-procedure.
7. Het SMB zal namens de andere partners fungeren als opdrachtverlener naar de externe adviseur.

's-Hertogenbosch, 7 mei 1991
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

Voorzitter,

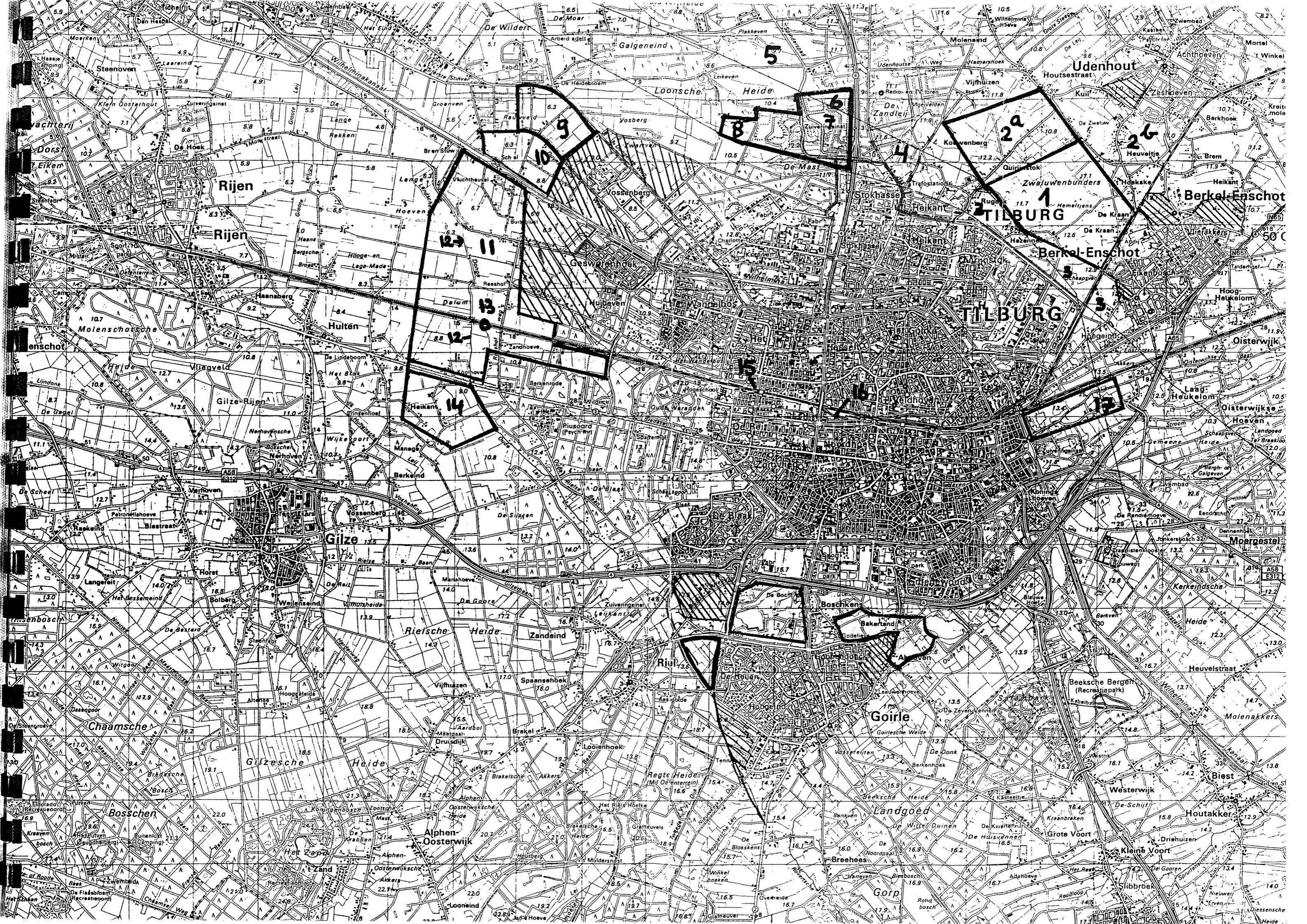
Griffier,

Exkursie Commissie m.e.r. Stadsregio Tilburg
Donderdag 18 maart 1993 ('s-middags)

De belangrijkste exkursiepunten (in chronologische volgorde;
zie ook de nummers op het bijgevoegde routekaartje):

- 1 Uitbreidingsrichting Noordoost
  - Lokatie 2500 of 4000 woningen (1)
  - Mogelijke woningbouwlokaties na planperiode (2a en 2b)
  - Tracé Noordoost-tangent (3)
  - Afstemming met uitwerkingsplan landinrichtingsproject De Leijen

- 2 "Afvalpark" De Spinder
  - Ontwikkeling Noorderpark (4)
  - Plan Lobelia (5)
  - Slibverbrandingsinstallatie (6)
  - GFT-verwerkingsinstallatie (7)
  - Uitbreiding afvalstortplaats (8)

- 3 Uitbreidingsrichting West
  - Bedrijventerrein Vossenbergh-west (inrichtingsMER, 80 ha.) (9)
  - Mogelijk bedrijventerrein Vossenbergh 70 ha. (10)
  - Lokatie voor 2500, 4000 of 6500 woningen (11)
  - De Donge (ekologische verbindingszone) (12)
  - Begrenzing stedelijk gebied/landelijk gebied
  - Toekomstige voorstadshalte Tilburg-Reeshof (13)
  - Ontsluiting sektor west/noordwest
  - Mogelijke lokatie voor bedrijventerrein 80 ha. ten zuiden van de Bredaseweg (14)

- Route via Bredaseweg, station Tilburg-west (pauze) (15), spoorzone (Cobbenhagelaan/Spoorlaan)

- 4 Spoorzone (structuurvisie stationszone Tilburg)
  - Vestiging kantoren (ziekenfonds, Interpolis)
  - Omgeving NS-station (van Gend en Loosterrein (16), werkplaats NS

- 5 Moerenburg
  - Woningbouwlokatie (40 ha.) (17)
  - Beekdal de Ley

Rijen

Rijen

Molenschotse

Gilze

Chaamsche

Boschen

Rielsche Heide

Gilzesche Heide

Alphen Oosterwijk

Loonsche Heide

Gedwijnendal

Riel

Regte Heide

Heide

Stokhasse

Boschen

Landgoed

Goirle

Gorp

Udenhout

TILBURG

Berkel-Enschot

TILBURG

Moergestel

Westerwijk

Houtakker

Berkel-Enschot

Oosterwijk

Moergestel

Westerwijk

Klein Voort

